

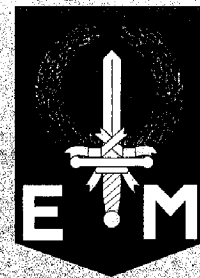
inl
002512

3

16

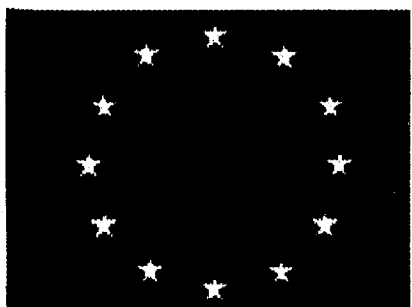
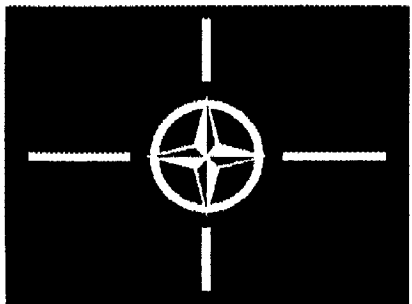
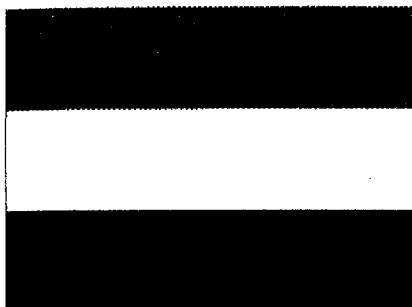
INFO-SCOOP

179 A25

INHOUDSOPGAVE

VAN DE REDACTIE	2
COLOFON	2
GEBEURTENISSEN IN HET VOORMALIG JOEGOSLAVIË VAN 29 AUGUSTUS T/M 11 SEPTEMBER	3
NAVO DEELT KLAPPEN UIT	3
BOSNIË-HERCEGOVINA	3
NOORD-BOSNIË-HERCEGOVINA	6
OOST-BOSNIË-HERCEGOVINA	6
CENTRAAL-BOSNIË-HERCEGOVINA	6
ZUID-BOSNIË-HERCEGOVINA	7
KROATIË	8
SERVIË	8
MACEDONIË (FYROM)	8
VERENIGDE NATIES/ EUROPESE UNIE/ NAVO	8
BIJLAGE	9
GEBEURTENISSEN IN ANGOLA VAN 23 AUGUSTUS TOT 6 SEPTEMBER	10
VROME WOORDEN OVER WEGHALEN VAN ILLEGALE ROADBLOCKS	10
GEBEURTENISSEN IN IRAK VAN 15 AUGUSTUS T/M 10 SEPTEMBER	12
ONDANKS FAMILIEVERRAAD BLIJFT SADDAM STEVIG IN HET ZADEL	12
INFO-SPECIAL ALGERIJE	17
VOORGESCHIEDENIS	17
POLITIEKE ONTWIKKELINGEN: 1995	17
RECENTE ONTWIKKELINGEN	19
BIJLAGE BIJ INFO-SPECIAL ALGERIJE	21
VERSTERKINGEN VOOR SECTOR SARAJEVO.	22

VAN DE REDACTIE

Elnt P.W.T.S Menting

In deze Info-Scoop treft u de volgende onderwerpen aan: Een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië tot en met 11 september, een overzicht van de laatste ontwikkelingen in Angola tot en met 06 september waarin duidelijk tot uiting komt, dat het reizen over de weg in Angola nog steeds een hachelijke zaak is. De gebeurtenissen in Irak nemen ook nu weer een belangrijke plaats in. De laatste ontwikkelingen worden weergegeven tot en met 10 september. Tevens treft u aan een "INFO-SPECIAL ALGERIJE", waarin de gebeurtenissen van 01 januari tot en met 01 september met daarin de drie belangrijkste oppositiebewegingen, het FIS, het FFS en het FLN onder de loep worden genomen. Door owi Danens is in het artikel "Versterkingen voor sector Sarajevo" uitvoerig ingegaan op de 105 mm 'LIGHT GUN' van Engelse makelij. De foto's bij dit artikel zijn terbeschikking gesteld door het Materieel Herkings Centrum te Amersfoort.

Zoals aangegeven in de colofon is de Info-scoop volledig samengesteld uit open bronnen. Indien er uwerzijds op- of aanmerkingen zijn over de inhoud van deze publikatie, wordt u verzocht contact op te nemen met een de redactieleden van de Info-Scoop (zie colofon).

COLOFON;

INFO-SCOOP Is een tweewekelijkse uitgave van 101 Mipel

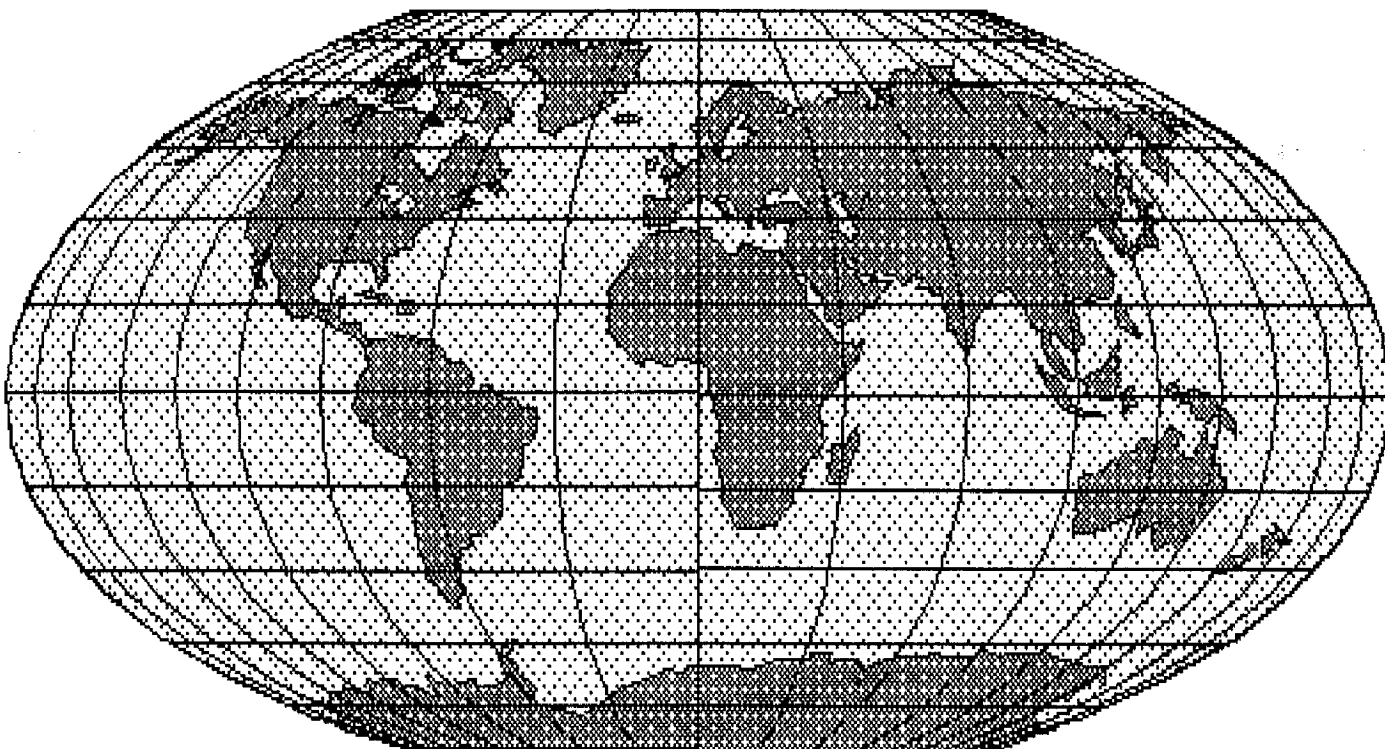
Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 13 D, Postbus 9012, 6710 HC Ede

Telefoon: 08380-83055

Redactie: maj L. Hakvoort, elnt Menting, sgt1 Wever

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publikatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

NAVO DEELT KLAPPEN UIT

Tlnt Vissers

In deze samenvatting wordt de situatie van 29 augustus t/m 11 september 1995 geschetst. De behandeling wordt onderverdeeld in:

Bosnië-Hercegovina:

**politieke aspecten*

**militaire aspecten*

Noord-Bosnië-Hercegovina

Oost-Bosnië-Hercegovina

Centraal-Bosnië-Hercegovina

Zuid-Bosnië-Hercegovina

Kroatië

Servië

Macedonië

*Internationale Organisaties (VN/EU/
NAVO)*

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: De Volkskrant, het NRC Handelsblad, De Telegraaf, The International Herald Tribune, The Times en Le Monde.

BOSNIË-HERCEGOVINA

POLITIEK

Op 30 augustus zette het Westen kracht achter het nieuwe vredesinitiatief met de grootste militaire actie in de geschiedenis van de NAVO, onder de naam Operation Deliberate Force (Doelbewust Geweld). Met de reeks luchtaanvallen op de Bosnische Serviërs namen de VN en de NAVO een groot risico. De Bosnische Serviërs leken in te gaan stemmen met het nieuwe Amerikaanse vredesplan voor Bosnië, maar door de NAVO-actie kwam deze bereidheid op de helling te staan. Daarentegen drong de Bosnische regering er op aan de vergeldingsactie uit te voeren; anders zou zij weigeren deel te nemen aan het nieuwe vredesinitiatief. Feitelijk stond de NAVO voor de keuze de Bosnische regering weg te jagen of de zojuist aangeschoven Bosnische Serviërs af te straffen.

Achteraf bleek dit niet helemaal waar. Radovan Karadzic verklaarde dat de

Bosnische Serviërs ondanks alles wilden onderhandelen. Hij legde bovendien zijn lot in handen van Milosovic, die het gezamenlijke onderhandelingssteam van de Serviërs zou leiden. Zowel de Serviërs als de Bosnische Serviërs zouden elk drie onderhandelaars leveren voor het team. Dit was een belangrijke procedurele doorbraak nadat een jaar lang hierover werd gebakkeleid. De populaire commandant van de Bosnische Serviërs, Mladic, kon echter nog roet in het eten gooien; hij weigerde in te gaan op de eisen van de NAVO waardoor, hij de positie van Milosovic ondermijnde.

De Russische regering werd zowel in verlegenheid gebracht, als buiten spel gezet door de NAVO-actie waarvan zij vooraf op de hoogte was gesteld. Met het oog op de parlementsverkiezingen in december en de traditioneel sterke banden met hun Servisch-orthodoxe broeders was de eerste reactie van de Russische president Boris Jeltsin fel. Hij noemde de luchtaanvallen wreed. Later werd het standpunt iets genuanceerd. Moskou wilde kennelijk niet tot een aanvaring komen met de andere leden van de Contactgroep.

Ondertussen overlegden de Verenigde Staten met Rusland over het opvoeren van de Russische druk op Servië ten behoeve van het nieuwe Amerikaanse vredesplan. De Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken, Richard Holbrooke, was op 30 augustus naar Belgrado afgereisd om te onderhandelen met Milosovic hierover.

Het Amerikaanse vredesvoorstel is nog niet in detail bekend, maar naar verluidt krijgen de Bosnische Serviërs de mogelijkheid een confederatie te vormen met Servië. Ook de moslim-Kroatische federatie kan een dergelijk verband aangaan met Kroatië. De kern van het plan zou desalniettemin de instandhouding van Bosnië zijn en de volgende verdeling van het grondgebied in-

houden: 51 procent voor de moslims en Kroaten; 49 procent voor de Serviërs. Het plan dat uit zeven agenda-punten bestaat omvat bovendien wederzijdse erkenning van Bosnië, Kroatië en Servië, en een landruil-overeenkomst waarbij de oostelijke enclaves aan de Serviërs zouden toekomen en de moslims een groter gebied rondom Sarajevo zouden krijgen.

Aanvankelijk liet de Bosnische president Izetbegovic op 4 september, tijdens een bezoek aan Turkije, weten het plan onacceptabel te vinden. Hij weigerde zich neer te leggen bij de val van de oostelijke enclaves Srebrenica en Zepa, en een verbreding van de Brcko-corridor tussen Servisch gebied en noordelijk Bosnië, zoals ook in het nieuwe plan wordt opgenomen. De Bosnische president liet tevens weten dat elke vredesovereenkomst gebaseerd moest zijn op de instandhouding van de territoriale integriteit van Bosnië-Hercegovina, hetgeen zou inhouden dat een Servische confederatie niet bespreekbaar zou zijn.

De Bosnische president was in Ankara om bij zijn geloofgenoten er op aan te dringen de moslims te steunen bij hun eis de territoriale integriteit van Bosnië-Hercegovina in stand te houden. Turkije beloofde onvoorwaardelijke steun en stuurde nog eens acht F-16 gevechtsvliegtuigen naar de vliegbasis Ghedi in Italië waar het al achttien vliegtuigen heeft. Vorige maand werd al een militair akkoord tussen de Bosnische moslims en Turkije getekend. Op hun beurt zullen de Amerikanen via deze NAVO-bondgenoot invloed uitoefenen op de Bosnische moslims ten einde ze achter de onderhandelingsstafel te krijgen.

De hervatting van de NAVO-luchtacties (en de gezamenlijke belofte van de Europese Unie en de VS om een behoorlijke financiële bijdrage te leveren aan de wederopbouw van Bosnië) was aanleiding voor de Bosnische moslims om deel te nemen aan een nieuwe ronde vredesonderhandelingen aan de hand van het door de VS opgestelde plan.

Ondertussen leek er een kloof te ontstaan tussen Moskou en de andere leden van de Contactgroep. De Russische regering was scherp in haar veroordeling van de NAVO-bombardementen en eiste onmiddellijke stopzetting hiervan. Verder zei Moskou dat het eventueel zijn relaties met het Westen zou moeten herzien als de bombardementen doorgaan. Eind mei sloot Rusland, edoch aarzelend, zich aan bij het Partnership for Peace-programma van de NAVO. Rusland voelt zich gepasseerd bij de beslissingen met betrekking tot het vredesproces. Onlangs lanceerde Rusland derhalve het voorstel een trojka van vertegenwoordigers van de VS, Rusland en de EU samen te stellen dat namens de Contactgroep voor Joegoslavië aan de besprekingen over een vredesregeling zou moeten deelnemen.

Tijdens een spoedzitting van de Doema, de Russische Tweede Kamer, riep de vergadering op de economische sancties tegen Servië op te heffen in protest tegen de NAVO-luchtbombardementen op Bosnisch-Servische stellingen. Verder wil de Doema de samenwerking met de NAVO in het kader van de Partnership for Peace-programma opschorten en eiste zij het ontslag van de liberale minister van Buitenlandse Zaken Kozyrev. Volgens de Russische grondwet kan president Jeltsin het advies naast zich neer leggen maar helemaal negeren kan hij het niet. Het wordt duidelijk dat de ontwikkelingen in ex-Joegoslavië een belangrijke inzet zullen zijn bij de aanstaande Russische parlementsverkiezingen in december.

Op vrijdag 8 september begonnen voor het eerst in zeventien maanden directe vredesonderhandelingen in Genève tussen de strijdende partijen in het ex-Joegoslavië. De vredesmakelaar Holbrooke heeft dit weten te realiseren na een week van pendeldiplomatie die hem langs Bonn, Brussel, Genève, Athene, Ankara, Belgrado, Zagreb, Rome en Parijs voerde.

De aanwezige ministers van Buitenlandse zaken van Kroatië, Bosnië en Klein-Joegoslavië hebben een principe-

akkoord bereikt over de hoofdlijnen van een vredesregeling. Volgens dit akkoord zal de territoriale integriteit van Bosnië-Hercegovina worden gewaarborgd, maar deze staat zal bestaan uit twee entiteiten: de moslim-Kroatische federatie en de Servische Republiek (Republika Srpska). Elk deel krijgt zelfbestuur met een eigen grondwet. De verdeling van het grondgebied is nog een open kwestie maar de partijen hebben ingestemd voor de 51-49 procentverdeling van het territorium. De partijen hanteren echter verschillende opvattingen omtrent de vraag welke steden en gebieden moeten toevallen aan de moslims/Kroaten of de Serviërs. Zowel de moslims als de Serviërs hebben Gorazde, het strategische Brcko, de Neretva-vallei en delen van Sarajevo opgeëist.

Beide entiteiten krijgen het recht speciale relaties aan te gaan met hun buurlanden, zolang dit in overeenstemming is met de territoriale integriteit van Bosnië-Hercegovina. Hiermee doen de Serviërs afstand van de Groot-Servische droom.

Uiteindelijke verkiezingen zullen worden gehouden onder internationaal auspiciën. De Verenigde Staten hebben bovendien beloofd om voor het handhaven van de nieuwe grenzen grondtroepen te sturen.

De ministers uit voormalig Joegoslavië konden het niet eens worden over het olierijke Oost-Slavonië, het laatste gebied in Kroatië dat nog in Servische handen is. De Serviërs weigerden zelfs een document te ondertekenen dat opriep tot een vreedzame oplossing van het conflict in Oost-Slavonië.

De twee administratieve entiteiten in Bosnië-Hercegovina zouden geld krijgen voor de reparatie van de infrastructuur, huisvesting voor vluchtelingen en het op gang brengen van de economie. Een voorlopig prijskaartje voor de wederopbouw is zeven miljard gulden, gespreid over drie jaar. De Europese Unie eist dat de hele internationale gemeenschap hieraan meebetaalt.

MILITAIR

De luchtaanvallen op Bosnisch-Servische doelen die in de ochtend van 30 augustus begonnen, waren de grootste in de geschiedenis van de NAVO. Bij de allereerste aanvalsgolf werden minstens zestig vliegtuigen ingezet, zowel gevechts- en aanvalsvliegtuigen als tankvliegtuigen en AWACS-radar-toestellen. De eerste aanvallen volgden een uit de Golfoorlog bekend patroon, waarbij het luchtafweersysteem van de Bosnische Serviërs werd uitgeschakeld hetzij door elektronische storingen, hetzij door bombardementen. Doordat alle radarposten en luchtafweer-batterijen in verbinding met elkaar stonden was het noodzakelijk om deze systemen verspreid over geheel Bosnië te vernietigen. Daarom waren ook installaties elders in Servisch Bosnië vernietigd, zoals bij Gorazde, Tuzla en in de buurt van Mostar. Toch bleven de luchtacties beperkt tot rondom de moslimenclaves. De Amerikaanse Special forces en de Britse en Franse commando's zijn al enkele maanden achter de linies in het geheim bezig de Servische installaties te lokaliseren.

Volgens de Telegraaf zijn er ook Franse commando's van het Vreemdelingenlegioen die een clandestiene oorlog achter de linies uitvechten. Het gaat om Serviërs en Kroaten in dienst van het legioen die hun verleden achter zich willen laten en onder een nieuwe naam dienen. Als er een commando sneuvelt is er geen last met familie en autoriteiten. Na een afgesproken aantal dienstjaren krijg een legionair de Franse nationaliteit en de identiteit van zijn keuze.

Met een luchtmachtbasis in Italië en een vliegdekschip "Theodore Roosevelt" in de Adriatische Zee was het Amerikaanse luchtmachtcontingent ter plaatse goed uitgerust. Het contingent bestond uit EA-6B 'Prowler' radarstoringsvliegtuigen en F-15E 'Strike Eagles' en F-18D 'Hornets' jachtbommenwerpers. De laatste zijn uitgerust met nauwkeurig richtapparaat om de radarsystemen uit te schakelen (zie bijlage blz. 9).

Nadat de luchtafweer-batterijen uitge-

schakeld waren richtten de lucht-aanvallen zich op voorraadbunkers, commandoposten en communicatieknooppunten. Hiervoor werden ook F-16 vliegtuigen ingezet. Nederlandse F-16s namen ook deel aan de acties. Bij de eerste sorties hadden zij tot taak het beschermen van andere jachtvliegtuigen. Daarna hebben ze meegedaan aan de gronddoelbombardementen. In totaal werden de eerste dag vijf aanvalsgolven uitgevoerd over geheel Bosnië.

kant en de moslims en Kroaten aan de andere kant niet te verstoren had de NAVO afgezien van bombardementen op kwetsbare doelen zoals krachtcentrales, kazernes, troepenconcentraties, e.d.

Ondanks de aanhoudende luchtaanvallen van de NAVO bleven de Bosnisch Serviërs Sarajevo en Bihac sporadisch bestoken met artilleriegeschut. Na drie dagen van luchtacties werd op vrijdag 1 september een onder-

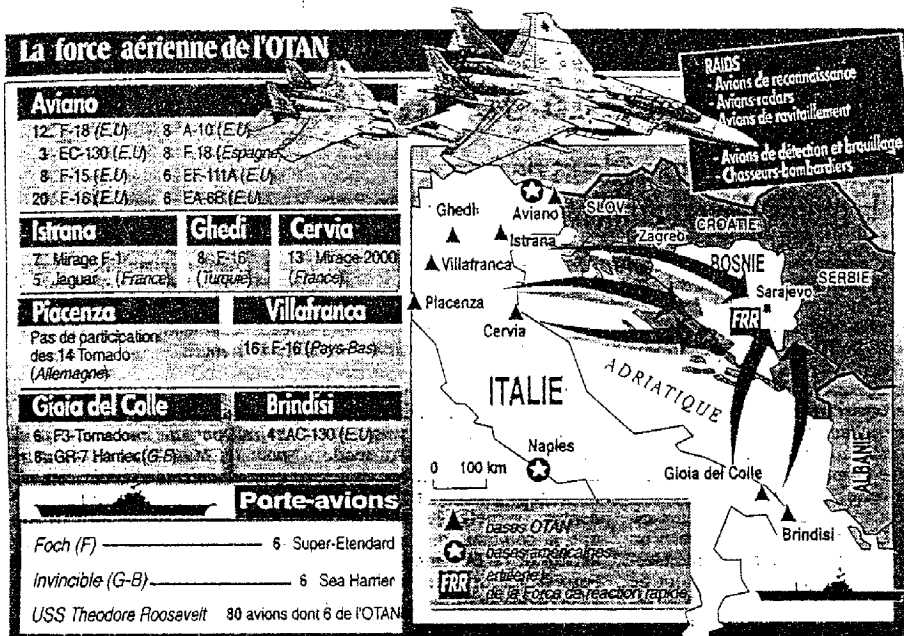
voldoen. Dit werd bevestigd door de voormalige president van de Verenigde Staten Jimmy Carter, die middels een telefoongesprek dezelfde boodschap van Karadic ontving. Het tweede bericht van de Bosnisch-Servische generaal Mladic, wees echter het ultimatum van de hand. Wel bood hij aan een eenzijdige staakt-het-vuren af te kondigen, mits de NAVO zou ophouden met de luchtbombardementen. De tegenstrijdigheid binnen het Bosnisch-Servische kamp duidde eens te meer aan dat er een ingewikkelde machtssleutel bestaat tussen Karadic, Mladic en Milosovic.

Zowel de VN als de NAVO vonden het voorstel van Mladic onacceptabel. Op 5 september, een dag na het verstrijken van het ultimatum, hervatte de NAVO haar bombardementen op de stellingen van Bosnische Serviërs rondom Sarajevo en elders in Bosnië-Herzegovina. De beperkte terugtrekking van zware wapens was een onvoldoende tegemoetkoming tot het gestelde ultimatum. In het Majeвица-gebergte van noord-oost Bosnië zou een vitale communicatie toren van de Bosnische Serviërs zijn getroffen. Ook zouden luchtacties ondernomen zijn bij:

- Han Pijesak, vijftig kilometer ten noordoosten van Sarajevo;
- Kalinovik, veertig kilometer ten zuiden van Sarajevo;
- Hadzici, een plaats vlakbij Sarajevo;
- Foca, Nevesinje en Cajnice, in het zuiden van Bosnië;
- Doboj in het noorden en;
- Pale.

In antwoord op de hervatte luchtacties van de NAVO bestookte de Bosnische Serviërs opnieuw het centrum van Sarajevo.

De NAVO heeft inmiddels als doel gesteld de uitschakeling van de militaire structuur van de Bosnische Serviërs, maar niet de totale vernietiging ervan. Deskundigen hebben erop gewezen dat het nog weken kan duren voordat dit doel bereikt wordt. De Bosnische Serviërs beschikten aan het begin van de oorlog naar schatting over 700 stuks artillerie, 360 tanks, 78 raketlancheersers en 900 mortieren. Het is zeer

Le Monde, 1 septembre '95

De NAVO kondigde aan door te gaan met de aanvallen zolang de Bosnische Serviërs weigerden hun zware wapens te verwijderen rondom Sarajevo. Generaal Bernard Janvier eiste dat deze wapens tot minimaal 20 km buiten de stad zouden worden terug getrokken. De Bosnische Serviërs hebben naar schatting een derde van hun totale zware artilleriegeschut (230 tot 300 stukken) geplaatst rondom Sarajevo.

Militaire analisten waren echter bang dat de moslims en Kroaten gebruik zouden maken van eventueel gewijzigde krachtsverhoudingen. De Serviërs hebben hun overwicht te danken aan een materiële meerderheid terwijl de moslim-Kroatische strijdkrachten over een numerieke meerderheid (naar schatting 150.000 tot 80.000) beschikken. Om het militaire evenwicht tussen de Serviërs aan de ene

breking ingelast om de Bosnische Serviërs de kans te geven aan het NAVO-ultimatum te voldoen. De Serviërs moesten aan drie eisen voldoen: de terugtrekking van zware wapens tot 20 kilometer buiten Sarajevo; de opening van de toegangswegen en het vliegveld van Sarajevo; en het staken van de aanvallen tegen de andere veilige gebieden Tuzla, Gorazde en Bihac.

Op maandag 4 september liep het ultimatum af. Vlak voor het verstrijken van het aangekondigde tijdstip ontving de VN-commandant voor het voormalig Joegoslavië, luitenant-generaal Bernard Janvier, twee tegenstrijdige berichten. De eerste kwam van Nikola Koljev, rechterhand van de Bosnisch-Servische leider Radovan Karadic, die zei dat de Bosnische Serviërs aan het ultimatum van de NAVO zouden

moeilijk om een dergelijke oorlogsmachine d.m.v. luchtbombardementen uit te schakelen.

De NAVO zit inmiddels met het dilemma dat zij het grootste deel van de Servische vuurmonden alleen kan uitschakelen ten koste van veel burgerdoden. In het weekeinde van 9 en 10 september is volgens Bosnisch-Servische autoriteiten een ziekenhuis getroffen in de Servische wijk Blazuj. Waarschijnlijk hebben de Bosnische Serviërs de afgelopen week benut om hun zware wapens te verplaatsen naar woonwijken of nog beter te verstoppen. In de Krajina bijvoorbeeld hadden de Kroaten gigantische munitie-opslagplaatsen ontdekt, die op grote diepte in de heuvels waren ingegraven.

BIHAC-POCKET

In tegenstelling tot de afspraak, verwerkt in de Washington overeenkomst van 1994, tussen Bosnische Kroaten en moslims hebben de Kroaten hun parastatale (lees: parallelle) structuren nog niet ontmanteld. De geldende munteenheid bijvoorbeeld is nog steeds de Kroatische Kuna. Ook in de Bihac-pocket, die een belangrijk deel van het Bosnische grondgebied vormt, is alleen deze munteenheid in omloop. Bihac is al economisch afhankelijk van Zagreb en Split, te meer omdat er geen wegverbinding bestaat met het moslim-gedomineerde Centraal-Bosnië.

NOORD-BOSNIË-HERCEGOVINA

BANJA LUKA

Op 10 september zijn voor het eerst door de NAVO kruisraketten ingezet tegen de Bosnische Serviërs. De Tomahawk-raketten werden afgevuurd van het Amerikaanse vliegdekschip *Nomandy* in de Adriatische kust op de regio Banja Luka. Voor de inzet van kruisraketten werd gekozen vanwege de weersomstandigheden en de grote nauwkeurigheid.

TUZLA

Tijdens de luchtaanvallen van de NAVO op Servische stellingen kregen alle blauwhelmen in Bosnië die zich

binnen schootafstand van Servisch geschut bevonden de opdracht in hun bunkers terug te trekken. Dit gold ook voor de Nederlandse militairen in de Sapna-vinger, een gebied ten noordoosten van Tuzla.

OOST-BOSNIË-HERCEGOVINA

Eind augustus werden vier journalisten 24 uur lang vastgehouden in de grensstad Zvornik. Onder de vier bevond zich een Nederlandse free-lance journalist. Volgens de Bosnische Serviërs zou het een vergissing zijn geweest.

GORAZDE

Om te verhinderen dat de Serviërs opnieuw VN-militairen zouden gebruiken als gijzelaars werden vlak voor de luchtaanvallen de laatste tachtig Britse blauwhelmen uit de tot veilig gebied verklaarde moslim-enclave Gorazde teruggetrokken. Slechts vier ongewapende VN-waarnemers bleven achter. De enige VN-troepen die zich nog op Bosnisch-Servisch gebied bevinden zijn

de 450 Russen in Grbavica, een voorstadje van Sarajevo.

Volgens het nieuwe vredesinitiatief van de Amerikanen zou in het landruilvoorstel de moslim-enclave Gorazde tot Bosnisch-Servisch grondgebied behoren. Zeker niet alle moslims zijn gelukkig met dit voorstel. Men is daarom bang dat het Bosnische leger gebruik zal maken van de tijdelijk gewijzigde verhoudingen in het conflict als gevolg van de NAVO-bombardementen om een offensief vanuit Gorazde te ondernemen. Het weet zich toch beschermd door de NAVO-luchtmacht-paraplu.

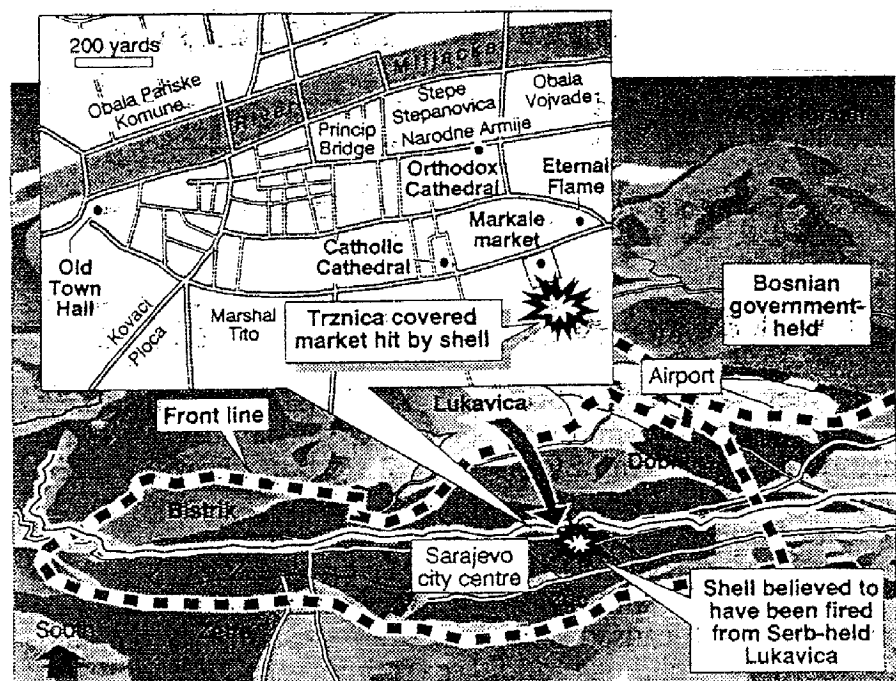
SREBRENICA

Op een persconferentie in Bonn op 1 september jongstleden zei de Bosnische premier Haris Silajdzic dat Dutchbat de val van Srebrenica niet te verwijten viel. Volgens hem lag de fout bij de VN-leiding die onvoldoende steun verleende aan de Nederlandse blauwhelmen. Hij noemde de Nederlandse regering één van de meest behulpzame regeringen.

CENTRAAL-BOSNIË-HERCEGOVINA

SARAJEVO

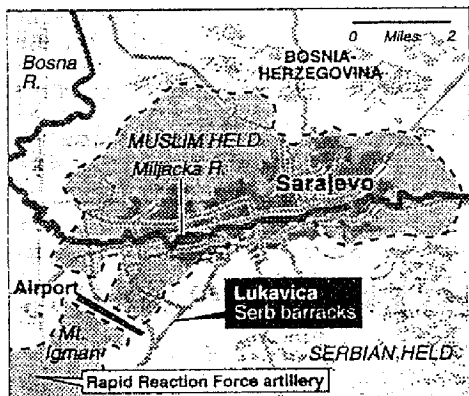
Na onderzoek van de inslagkrater en gebruikmakende van akoestische tracering en radar, is de schuld van de mortieraanval op de markt van

The Times, augustus '95

Sarajevo op 28 augustus bij de Bosnische Serviërs gelegd. Als vergelding voor de granaataanslag op de drukbezochte markt, waarbij 37 doden vielen, hebben de volgende dag tientallen NAVO-vliegtuigen in grote aanvalsgolven doelen van de Bosnische Serviërs ten noorden, zuiden en oosten van Sarajevo aangevallen. Tevens kwam de Snelle Reactiemacht in actie, die vanaf de hellingen van de berg Igman met hun 155mm houwitser en hun 105mm geschut (zie Infoscoop-artikel "Versterkingen voor Sector Sarajevo") meer dan zeshonderd granaten afvuurde op Bosnisch-Servische stellingen.

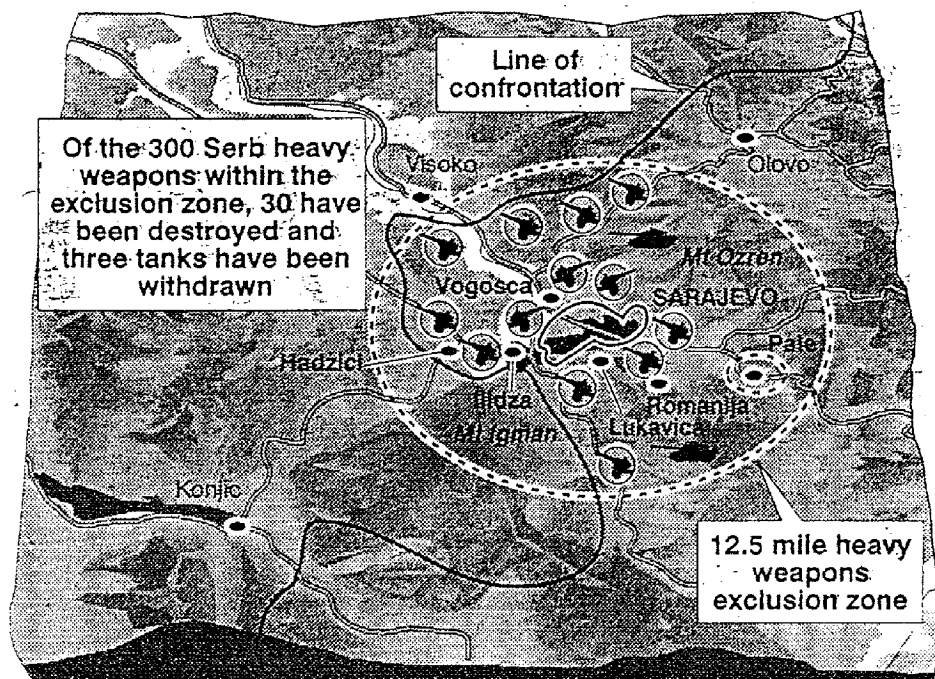
Tijdens de Operatie Deliberate Force zijn vele plaatsen en stellingen rondom Sarajevo doelwit geweest van de luchtacties. Een grote wapenfabriek in Vogosca, die het Bosnische leger eerder dit jaar zonder succes wilde vernietigen, werd getroffen evenals een groot munitiedepot in Lukavica. Ook de dorpen Kalauzovici en Komar bij de berg Ozren zouden zijn getroffen. Volgens de Serviërs bevonden zich daar echter geen militaire faciliteiten c.q. installaties.

The Times, september '95

Na drie dagen van bombardementen werden de luchtacties tijdelijk gestaakt om de Bosnische Serviërs de tijd te geven zich terug te trekken tot 20 kilometer buiten Sarajevo. Tijdens de lufte werd door spionagevliegtuigen van de NAVO geconstateerd dat 30 stukken zware geschut rondom Sarajevo waren uitgeschakeld. Ondertussen viel opnieuw een mortiergranaat op Sarajevo waarbij zeven mensen gewond raakten.

Inmiddels was de belegerde weg over de berg Igman heropend door het Franse contingent van de RRF. Meer dan honderd vrachtwagens met goederen zijn zonder incident Sarajevo binnen gereden. Als gevolg hiervan waren de prijzen van goederen flink gedaald. Bananen waren van \$1,70 per pond tot \$1,00 gekelderde.

The Times, 4 september '95

Hoewel de leiders in Pale bekend maakten de belegering van Sarajevo op te heffen, was daar na het verstrijken van het ultimatum onvoldoende sprake van. Op 5 september begon de NAVO opnieuw Bosnisch-Servische stellingen rondom Sarajevo te bombarderen. Servische stellingen ten zuiden van Sarajevo in Dobrinja, Hadzica en Hresa alsook een munitiedepot in de kazerne van Lukavica werden getroffen. Ook de Snelle Reactiemacht (RRF) kwam weer in actie. Artilleriebeschieting werd uitgevoerd op een stuk Servisch geschut dat de toegangsweg tot Sarajevo onder vuur had genomen.

PALE

Tijdens één van de aanvallen op de Bosnisch-Servische hoofdstad Pale, was een Franse Mirage-2000 door een Servische SAM-raket uit de lucht gehaald. De piloten, een majoor en een kolonel, zijn veilig uit hun vliegtuig gear parachuteerd en zouden in Servische

handen bevinden. De gevangenen zouden volgens onbevestigde bronnen in eerste instantie naar een militair hospitaal in Sokolac, veertig km ten noordoosten van Sarajevo, zijn overgebracht waar het gebroken been van één van de piloten gezet werd. Daarna zouden zij zijn overgebracht naar een onbekende lokatie. Volgens informele

bronnen zouden de Bosnische Serviërs de twee piloten als onderhandelingsstukken willen gebruiken. De Franse ministerie van Defensie spreekt echter het bericht tegen en zegt dat de twee piloten niet in Servische handen zijn. Verder hullen de Fransen zich in stilzwijgen over dit onderwerp.

TRAVNIK

In Travnik bevindt zich de 17de Krajina-brigade, één van de grootste in het Bosnische regeringsleger. Deze brigade bestaat uit vluchtelingen, die de gruwelen van de Servische kampen en het geweld in 1992 aan den lijve ondervonden. Ze zochten hun toevlucht in Travnik, waar ze vechten om uiteindelijk terug naar huis te kunnen gaan. De Krajina-brigade maakt deel uit van het Zevende Legerkorps, waarvan generaal Alagic commandant is.

ZUID-BOSNIË-HERCEGOVINA

De Bosnische Serviërs maakten op 4 september vanuit hun hoofdkwartier in

Pale bekend dat zij enkele dagen eerder een onbemande spionagevliegtuig van de NAVO hadden neergehaald. Het verkenningsvliegtuig werd bij Nevesinje, 70 km ten zuiden van Sarajevo, neergeschoten.

KROATIË

UNPA'S/SERVISCHE KRAJINA
Terwijl de internationale aandacht gericht is op de confrontatie tussen de NAVO en de Bosnische Serviërs lijken de Kroaten bezig te zijn met systematische plundering en vernietiging van Servisch eigendom in de Krajina. Hiermee lijkt Kroatië te willen voorkomen dat de gevluchte Krajina-Serviërs, die tot voor kort het gebied bewoonden, ooit zullen terug komen. Het Kroatische leger heeft de toegang van VN-waarnemers tot grote gebieden van de Krajina geweigerd, waardoor nagenoeg geen betrouwbare informatie te krijgen is.

In Oost-Kroatië hebben de Kroaten en de Serviërs besloten een bufferzone van zes kilometer in te stellen, om te voorkomen dat het tot een conflict komt. Volgens Yasushi Akashi, speciale afgezant van de Verenigde Naties, zijn de lokale bevelhebbers dit overeengekomen. De frontlijn dient feitelijk als grens die het gebied UNPA-Oost scheidt van de rest van Kroatië.

Met het Kroatisch-Servisch front aan de zuidgrens van Hongarije, heeft Boedapest versterkingen in de vorm van 12 grensbewakingscompagniën samengetrokken om te voorkomen dat een mogelijke veldslag in Oost-Slavonië overslaat naar Hongaars grondgebied. De grensgebied-bewoners zijn geïnformeerd waar ze bij een eventuele evacuatie naar toe moeten gaan. In Oost-Slavonië zelf wonen nog 4.000 etnische Hongaren. Zij worden nu ingezet als dwangarbeiders bij de bouw van versterkingen voor de Serviërs.

SERVIË

BELGRADO

Een C-130 Hercules-transportvliegtuig

van de Nederlandse luchtmacht is begonnen met het leveren van hulpgoederen aan de Servische hoofdstad Belgrado. De Nederlandse deelname aan de internationale luchtbrug is een initiatief van het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking.

Vijf waarnemers van de Europese Unie waaronder de Nederlander Peter Schoonenwolf die sinds het begin van de NAVO-luchtactie werden vermist, werden op zondag 3 september vrijgelaten in de Servische hoofdstad Belgrado. Volgens eerdere Bosnisch-Servische berichten en televisiebeelden zouden zij zijn omgekomen.

VOJVODINA

In de noord-Servische provincie Vojvodina waar ruim 300.000 etnische Hongaren wonen zijn bijna 90.000 uit de Krajina gevluchte Serviërs getrokken. De vluchtelingen vormen volgens Boedapest een bedreiging voor de Hongaarse minderheid. De eerste gevallen van Hongaren die uit hun huizen werden gejaagd, zijn al gemeld in de dorpen Szilagi en Kupistina. Een kleine honderdduizend Hongaren hebben Vojvodina al verlaten sinds het uiteenvallen van Joegoslavië

MACEDONIË (FYROM)

Griekenland en de voormalige Joegoslavische republiek Macedonië (FYROM) hebben besloten hun betrekkingen te normaliseren nadat Macedonië zich bereid verklaarde het controversiële stersymbool uit zijn vlag te verwijderen. Griekenland had in 1994 een boycot ingesteld jegens het sinds 1991 onafhankelijk verklaarde Macedonië, vanwege de gekozen naam en het zojuist genoemde 16-puntige stersymbool.

De Volkskrant, 6 september '95

Volgens Griekenland wil de Macedonië hiermee impliceren dat het aanspraak maakt op de gelijknamige provincie in Griekenland. De naamkwestie zou op een latere tijdstip nog ter sprake komen. De eerste besprekingen tussen de twee landen zouden in de week van 11 tot 16 september in New York plaatsvinden.

Met deze toenadering is ook de weg vrij voor uitgebreidere diplomatieke betrekkingen tussen de Verenigde Staten en Macedonië. De Verenigde Staten hebben in Macedonië 500 troepen gestationeerd om te voorkomen dat de oorlog in ex-Joegoslavië zal overslaan tot dit deel van de Balkan.

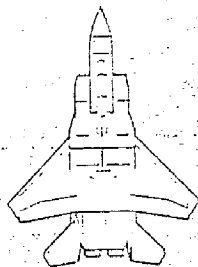
VERENIGDE NATIES/ EUROPESE UNIE/ NAVO

VN-TRIBUNAAL:

Voor het eerst heeft het VN-oorlogs-tribunaal voor ex-Joegoslavië een niet-Serviër aangeklaagd. Het betreft de Bosnische Kroaat Ivica Rajic, oud-commandant van de HVO (de Bosnisch-Kroatische militie), die beschuldigd wordt van schendingen van het oorlogsrecht. Bij een aanval van Kroaten onder zijn bevel op het dorp Stupni Do in 1993 zouden 16 moslims zijn geëxecuteerd en 230 bewoners zijn gedwongen te vluchten.

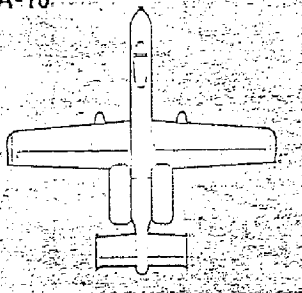
Vliegtuigen in operatie Deliberate Force

F-15E Strike Eagle

De Amerikaanse tweezits *Strike Eagle* is de zwaar bewapende grondaanvalsversie van de F-15 Eagle onderscheppingsjager. De F-15E is speciaal ontworpen voor luchtaanvallen op goed verdedigde doelen ver in het vijandelijke achterland. Het toestel probeert de vijandelijke radar te ontwijken door uiterst laag vliend de contouren van het landschap te volgen — de zogeheten *nap-of-the-earth*-techniek. Ook 's nachts en bij slecht weer inzetbaar. Acht stuks staan op de luchtmachtbasis Aviano in Italië.

A-10

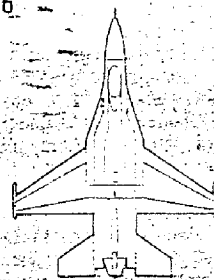
Het trage grondaanvalsvliegtuig Fairchild O/A-10 *Thunderbolt II* heet het lelijkste vliegtuig ter wereld te zijn. *Warthog* — wratten-zwijn — noemen de Amerikaanse piloten het. Het toestel is effectief tegen tanks; zijn zevenloops kanon kan 4.200 granaten ter grootte van colaflesjes per minuut afschieten. Daarnaast kan de O/A-10 een scala bommen en raketten meevoeren. Toen Saddam Hussein vorig jaar troepen samentrok bij Koeweit behoorden 24 ingevlogen Warthogs tot de eerste versterkingen.

AC-130 Spectre

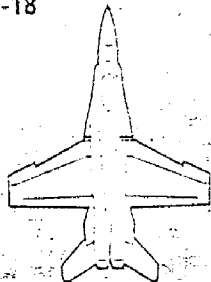
De Lockheed AC-130 *Spectre* is een soort vliegende kanonneerboot en heet dan ook *gunship*. De Amerikaanse AC-130 is een versie van het Hercules transportvliegtuig, waarmee ook de Nederlandse luchtmacht is uitgerust. Dit *gunship* is ongekend zwaar bewapend met twee 'minigun' zesloops mitrailleurs, twee zesloops 20 mm kanonnen, een 40 mm sneivuurkanon en een 105 mm houwtiser: hetzelfde kaliber waarover de snelle interventiemacht (RRF) op de grond beschikt. De VS hebben vier AC-130's in Brindisi.

F-16

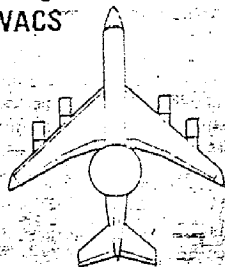
Over de hele wereld zijn duizenden Lockheed Martin F-16's in gebruik. De *Fighting Falcon* kan zowel worden gebruikt voor luchtgevechten als voor aanvallen op gronddoelen — de Nederlandse luchtmacht noemt dit *swing role*. Boven Bosnië vliegen Nederlandse, Amerikaanse en Turkse F-16's. Vooral de F-16's die de Israëlische luchtmacht al vijftien jaar in gebruik heeft tegen grond- en luchtdoelen hebben voor een goede reputatie gezorgd. De VS hebben tijdens de Golfoorlog veel ervaring met de F-16 opgedaan.

F/A-18

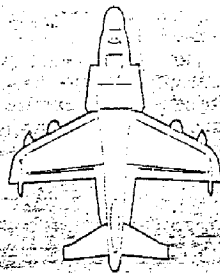
De McDonnell Douglas F/A-18 *Hornet* is ontworpen voor operaties vanaf vliegdekschepen. De *Roosevelt*, die in de Adriatische Zee vaart, heeft er 36 aan boord. De Hornets hebben richtapparaatuur om ook 's nachts te vliegen. F/A-18's zijn zowel in te zetten tegen vijandelijke vliegtuigen als voor aanvallen tegen gronddoelen. In de Golfoorlog schoten twee Hornets twee Iraakse MiG's neer, vervolgden hun missie en vernietigden ook nog hun gronddoel. De fabrikant heeft daarmee jarenlang reclame gemaakt.

Boeing E-3A Sentry AWACS

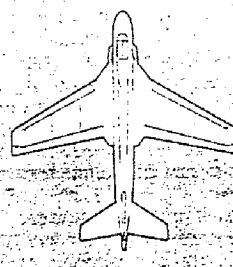
De Boeing E-3 *Sentry* is een viermotorige vliegende AWACS-radarpost — voor: *Airborne Warning and Control System* — die het luchtruim met een straal van 400 kilometer controleert. Bij NAVO-piloten heet de E-3 altijd 'Magic'. Operatie Deny Flight ter controle van het Bosnische luchtruim steunt voor een groot deel op de gegevens, die de paddestoelvormige radar bovenop de romp verzamelt. Een patrouille-gebied ligt boven de Adriatische Zee, een ander bevindt zich in het Hongaarse luchtruim.

Harrier GR7

Het Brits/Amerikaanse grondaanvalsvliegtuig British Aerospace GR-7 *Harrier II* kan verticaal landen en stijgen. De Harrier kan desnoods vanaf schoolpleinen of open plekken in het bos opereren. Tijdens de Falklandoorlog (1982) bleken Harriers opgewassen tegen veel snellere Argentijnse Mirages; de Britse toestellen draaiden hun straalpijpen als ze werden achtervolgd. De Mirages schoten zo langs en kwamen in hun schootsveld. Er staan acht Britse Harriers op de Italiaanse basis Gioia del Colle.

EA-6B Prowler

De vierzits Grumman EA-6B *Prowler* van de Amerikaanse marine is al dertig jaar oud en verdiende zijn sporen tijdens de oorlog in Vietnam. Het toestel is een variant voor elektronische oorlogvoering van de marinebommenwerper A-6 *Intruder*. Het toestel was eerst alleen uitgerust met radarstoringapparatuur maar kan sinds kort ook raketten van het type HARM afschieten die vijandelijke radarstralen terugvolgen naar de bron en deze vernietigen.

MENNO STEKETEE

NRC Handelsblad, 1 september '95

VROME WOORDEN OVER WEGHALEN VAN ILLEGALE ROADBLOCKS

Adj de Rooij
Tint Elgersma

Voorlopig houdt de vrede stand in Angola. Het feit dat zowel de FAA (het regeringsleger) als de FALA (UNITA-leger) doorgaan met versterkingen duidt er echter op dat militaire acties (zeker op regionale schaal) een optie blijven. Daarnaast blijven beide partijen de voormalige vijand bestoken met beschuldigingen.

Door de aanwezigheid van landmijnen en onwilligheid van lokale commandanten kan UNAVEM slechts in een deel van het land zijn taken uitvoeren. Daarbij komt dat nog lang niet alle blauwhelmen in het land zijn aangekomen. Het vredesproces ligt dan ook vele maanden achter op de tijdschema's die november vorig jaar werden afgesproken.

Bijgevoegd is een overzicht van de belangrijkste spelers in het vredesproces in Angola. Voor het artikel is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: Summary Of World Broadcasts (SWB), Africa Confidential en de Revue de l'Afrique et l'Asie.

UNITA EN MPLA BELOVEN BETERSCHAP WAT BETREFT ILLEGALE ROADBLOCKS

De vertegenwoordigers van beide partijen die zitting hebben in de Comissão Conjunta (belangrijkste overlegorgaan tussen de regering en UNITA) hebben op 1 september hiaten in het Lusaka protocol (uit november 1994) besproken en nogmaals het recht op vrij verkeer van mensen en goederen bevestigd. Tevens moet de bevolking gewaarschuwd worden voor die gebieden die nog niet mijnvrij zijn en waar bendes opereren.

De woorden staan in schril contrast met

de werkelijke situatie. Het reizen over de weg in Angola is een hachelijke zaak door de grote hoeveelheden mijnen, roadblocks en autonoom opererende bendes van ex-militairen.

De verklaring kwam pas tot stand na bemiddeling op het hoogste niveau van de VN gezant, Alouine Blondin Beye. Geruchten dat president Dos Santos met UNITA-leider Savimbi ook over de strategische rijkdommen van het land, zoals olie en diamanten heeft gesproken, zijn middels een communiqué op 22 augustus door UNITA ontkent.

VERVOLGING JOURNALISTEN

Angolese journalisten hebben opnieuw geprobeerd de politieke vervolging aan de kaak te stellen. Zo zou volgens hen het ministerie van veiligheid (DGE) niet zijn opgeheven na het Bicesse-verdrag (vredesaccord uit 1991) zoals velen denken. Alleen de naam zou zijn veranderd. Het zou nu opereren vanuit het presidentieel paleis Futungo de Belas en de minister van staatsveiligheid zou de president Dos Santos zelf zijn. De journalisten zeggen over fotomateriaal te beschikken waarmee ze kunnen bewijzen dat de DGE nog steeds operatief is.

Ook zou de DGE in Lissabon actief zijn als ware Portugal een Angolese provincie. De journalisten hebben de Portugese regering ervan beschuldigd hier niets aan te doen. De woordvoerder van de Angolese president ontkent de beschuldigingen en de Portugese minister van binnenlandse zaken weigert commentaar.

SPLINTERPARTIJEN HERGROEPEREN ZICH

Op 31 augustus is een nieuwe unie van partijen ontstaan: het Patriotisch Front. Het front wordt gevormd door 5 partijen: De Sociaal Democratische

Partij van Angola, de Angolese Liberale Partij, de Angolese Liberaal-Democratische Partij, de Partij voor Nationale Redding en Patriotische Vernieuwing en de Democratisch-Progressieve Partij van Angola. Het Patriotisch Front staat voor politiek realisme, democratie en territoriale integriteit. Op dit moment zijn er 75 partijen in Angola.

ANGOLESE VLUCHTELINGEN IN CONGO

De gouverneur van Cabinda (olierijke Angolees grondgebied dat wordt omsloten door Congo en Zaire) en zijn Congolese ambtgenoten van de provincies Kouilou en Naire hebben een ontmoeting gehad waarbij de problemen met de 8000 Angolese vluchtelingen in Congo werden besproken. De Angolese autoriteiten maken zich ook zorgen om de benzinesmokkel langs de grens.

INCIDENTEN IN CUANZA SUL, BONGO, LUNDA NORTE EN HUILA

UNITA heeft verklaard dat de FAA (het Angolese regeringsleger) op 15 augustus met artillerie Dumba Grande, Itole en Masulo Wards in de provincie Cuanza Sul heeft beschoten. Het is erg riskant in de provincie te reizen omdat het leger doorgaat met het hinderen van verkeer. Een burger die zich hierover beklaagde werd doodgeschoten. Dit gebeurde op de weg Luanda-Quibala.

Ook werden burgers die reisden van Luanda, Benguela, Sumbe, Porto Amboim en Gabela naar Quibala (provincie Bengo) beschoten. Tevens zijn er burgers en militairen in Quibala ontvoerd. Er wordt gerapporteerd dat de FAA militair materieel uit laadt in de regio Danda en Ucuca (provincie Bengo).

Op 19 augustus zou met 8 vluchten oorlogsmaterieel van Luanda naar Cafunfo (Lunda Norte) zijn overgebracht door het regeringsleger. Maj Ranhoso van het FAA en commandant van het gebied rond Nesage (provincie Lunda Norte) meldt ook versterkingen aan UNITA-zijde. In de laatste week

van augustus zouden 10 voertuigen met 40 militairen vanuit ZAÏRE het gebied Mbuia zijn binnengereden. Zij escorteerden de zoon van president Mobutu die het gebied 2 dagen bezocht. Nesage is het belangrijkste diamantgebied van het land. Maj Ranhoso verklaarde het gebied met alle middelen te beschermen.

Op 29 augustus zijn er 7 Angolezen gedood en 20 gewond geraakt toen een vrachtwagen op een mijn reed bij Bengo (provincie Lunda Norte). De vrachtauto maakte deel uit van een konvooi dat geëscorteerd werd door het Angolese leger.

In Lunda Norte zijn op 3 september 24 mensen omgekomen in een hinderlaag. Onder de slachtoffers bevonden zich twee Britten en vier Filipino's. De Angolese staatsradio beschuldigt UNITA van deze actie.

Volgens UNITA functionarissen zou het regeringsleger (de FAA) aanvallen uitvoeren in de provincie Huila. Tevens zouden 40 man technisch personeel van de luchtmacht van Saurimo naar de luchtmachtbasis Lubango zijn overgevlogen. 4 PC-7 (éénmotorige trainingsvliegtuig) en 1 TC-9 werden van Cabo Ledo naar Catumbela (nabij Lobito) verplaatst.

Meer in het algemeen verklaart UNITA dat het regeringsleger dagelijks lucht- en landverplaatsingen van militair materieel uitvoert door heel Angola. Zij geloven dat deze logistieke operaties een voorbereiding zijn op een offensief tegen UNITA gecontroleerd gebied in Noord en Oost Angola. Volgens het Lusaka protocol mogen er geen huurlingen meer in Angola zijn. Toch zouden volgens UNITA nog Zuid-Afrikaanse huurlingen in Soyo (provincie Zaire) actief zijn.

UNAVEM VERRICHT

ONDERZOEK NAAR AANSLAG

Een UNITA batc (Maj Quibasse) en een afgevaardigde van de VN (Kol Hunter) gestationeerd in N'gaga, hebben de plek bezocht waar op 21 augustus een burgervtg was aangevallen

en vernietigd. Daarbij werden 5 burgers gedood en verschillenden gewond. Deze aanval vond plaats op de weg van Maquela do Zombo naar N'gaga. Verantwoordelijk hiervoor is een groep van 15 FAA soldaten afkomstig van de basis in Uige.

De UNITA militaire commandant Noord heeft de overval sterk veroordeeld, te meer omdat de FAA commandant in de provincie Uige al vanaf het eerste incident in november 1994 de richtlijnen van de VN afgevaardigde naast zich neer legt.

De chef van de generale staf van UNAVEM III, João Soares, heeft verklaard dat de schendingen van het

staakt het vuren in augustus met de helft zijn gedaald. Het doel blijft de schendingen helemaal uit te bannen.

Ten bate van de opvang en ontwapening van de UNITA eenheden zijn er 4 gebieden gepland; Amoreiras bij Vila Nova (provincie Huambo), Lunduimbale, Quibale (provincie Cuanza Sul) en N'gaga (provincie Uige). Alle problemen rond de vermindering en integratie van de UNITA eenheden zijn nog niet opgelost. De wereld voedsel organisatie (WFO) heeft reeds de verzorgingsoperatie gepland waarbij de 15.5 ton voedsel die geleverd wordt, de behoefte van 75.000 militairen en 180 gezinnen moet dekken.

BELANGRIJKSTE SPELERS IN HET ANGOLA

MPLA

President van Angola
Premier
Minister van financiën
Minister voor planning
Minister van Binnenlandse Zaken
Minister voor Buitenlandse Zaken
Bevelvoerder strijdkrachten
Vertegenwoordiger binnen commissio conjunta

Eduardo dos Santos
Marcolino Moco
Augusto Tomas
Antonio Furtado
André Petroff
Venancio da Moura
Gen João dos Matos
Gen Higgino Carneiro

UNITA

Leider UNITA
Militaire leider
Vertegenwoordiger binnen commissio conjunta
Overige oppositie

Jonas Malheiro Savimbi
Gen Arlindo Penda (alias Ben Ben)
Isaias Samakuva

FNLA

Leider FNLA
Leider radicale factie FLEC
Leider gematigde factie FLEC

Roberto Holden
N'zita Tiago
José Tiburcio

UNAVEM

Speciale VN gezant in Angola
Militaire commandant UNAVEM

Alouine Blondin Beye
Gen Valerio Sibanda

ONDANKS FAMILIEVERRAAD BLIJFT SADDAM STEVIG IN HET ZADEL

Tlnt Visser

HET VERRAAD

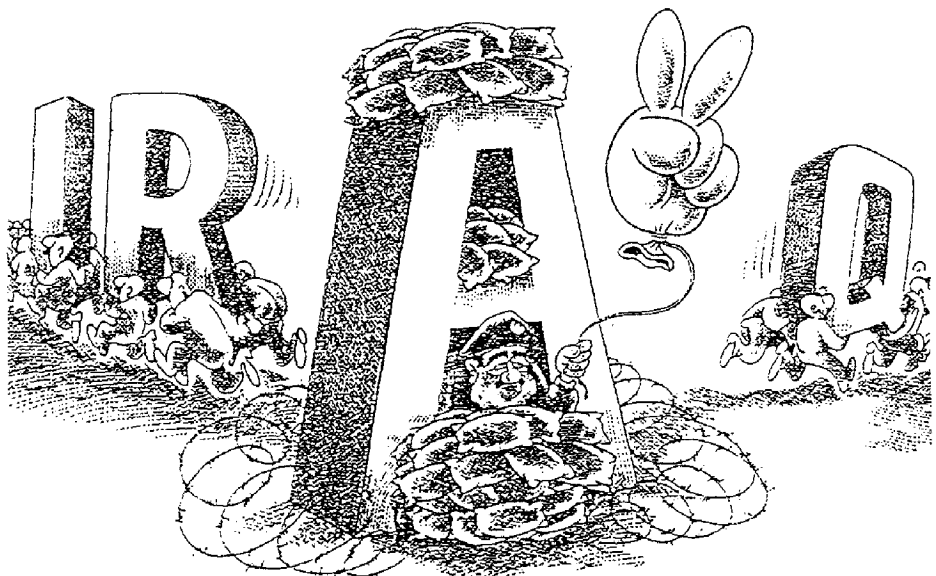
Op 8 augustus zijn twee schoonzons van President Saddam Hoessein samen met hun vrouwen en twintig hooggeplaatste legerofficieren gevlucht naar Jordanië, waar zij asiel kregen van de Jordaanse koning Hoessein. Het verraad van twee leden van zijn directe vertrouwenskring, die beiden belangrijke functies bekleedden, was een gevoelige klap voor Saddam Hoessein. De zoon van Saddam, Uday, spoedde zich naar Jordanië in een mislukte poging om de overlopers te overreden terug te keren. Vijf dagen later was Saddams eerste vrouw neergestreken in Jordanië eveneens met de bedoeling haar dochters te overreden terug te keren naar Irak. Volgens diplomaten in Amman zouden de dochters geweigerd hebben met hun moeder te spreken.

Op 12 augustus gaf de gevluchte schoonzoon van Saddam Hoessein, Hoessein Kamel Hassan al-Majid, een persconferentie in het paleis van de Jordaanse Koning Hoessein. Hij riep het leger en de presidentiële garde op tot een staatsgreep, hetgeen als een loze kreet klonk gezien zijn geringe invloed binnen het leger. De persconferentie werd live uitgezonden door de nationale televisiezenders van Jordanië, Syrië en Koeweit, die door een groot deel van de Iraakse bevolking te ontvangen zijn. Bij deze persconferentie heeft de Jordaanse veiligheidsdienst een poging verijdeld van twee mannen die met Hassan wilden afrekenen.

Amerikaanse functionarissen hadden de overgelopen schoonzoon ondertussen benaderd over informatie over het Iraakse regime. Het was in eerste instantie nog onduidelijk of deze ex-minister van Industrie de intentie had de Amerikanen van geheime informatie te voorzien. Hij verklaarde alleen infor-

matie prijs te geven als het naar zijn inziens ten goede kwam van de Iraakse bevolking.

De Verenigde Staten zijn vooral benieuwd naar de fabricage en aankoop van massa-vernietigingswapens, de leveranciers van die wapens, alsmede de plaatsen waar Irak ze nog schuil zou houden. Verder wil Amerika de nummers weten van Saddams buitenlandse bankrekeningen, waarmee het bewind het embargo heeft kunnen overleven. Volgens sommige kenners zou het regime niet zozeer door verraad van militaire geheimen worden getroffen maar door onthullingen over Iraaks economische sluipwegen. Hassan zou uiteindelijk een deal moeten sluiten met de Amerikanen omdat zijn veiligheid in Jordanië niet gegarandeerd kon worden. In Jordanië wonen 30.000 Iraakezen waarvan ongetwijfeld een aantal voor het Iraakse regime werkt.

Middle East International, 25 augustus '95

Kamel heeft volgens een Britse krant inmiddels onthuld tegenover experts dat Irak nog maar drie maanden nodig had om een kernproef uit te voeren bij het uitbreken van de Golfoorlog. Na de Iraakse inval in Koeweit in 1990

beweerde de CIA dat Irak nog 5 jaar nodig zou hebben kernwapens te vervaardigen, maar tijdens de oorlog werd deze schatting bijgesteld tot 6 maanden. Na de oorlog ontdekte experts van de VN dat Irak inderdaad een heel nucleair programma had opgezet.

Verder werd er door Hoessein Kamel en zijn broer verteld dat Saddam Hoessein plannen zou hebben gehad Koeweit aan te vallen en Saoedi-Arabië binnen te vallen. Saddam zou dit overwogen hebben in oktober vorig jaar maar zag er vanaf nadat de Amerikanen snel reageerden op de Iraakse troepenconcentratie aan de grens met Koeweit. Een maand geleden zou Saddam ook met dergelijke gedachten hebben gespeeld, aldus Kamel.

VOORZORGSMATREGELEN

Op basis van deze informatie heeft de Verenigde Staten aangekondigd militaire oefeningen in Koeweit twee maanden te vervroegen. Voor deze oefening, codenaam Intrinsic Action, die eind augustus van start ging werden ongeveer 1400 Amerikaanse militairen overgebracht. De VS heeft bovendien genoeg tanks en uitrusting voor 22.000

troepen en mariniers naar de Golf gestuurd. Aan de Iraaks-Koeweitse grens was de rust inmiddels weer-gekeerd nadat een ongewone verplaatsing van troepen in Zuid-Irak werd gestaakt.

Het leger van Koeweit werd in een hogere staat van paraatheid gebracht

nadat het overlopen van Saddams twee schoonzons bekend gemaakt werd. Volgens een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van Defensie was er enkele weken sprake van onregelmatige troepenbewegingen in Irak, echter zonder openlijke offensieve bedoelingen. Ook de Republikeinse Garde nam deel aan de legeroefeningen hetgeen zou aanduiden dat president Hoessein zijn elitetroepen liever in de woestijn zag opereren dan nabij het presidentiële paleis, waar zij een mogelijke coup konden uitvoeren. De Iraakse leider beschouwt deze geöliede gevechtsmachine als onbetrouwbaar. Saddam zou enkel nog vertrouwen op de Presidentiële Veiligheidsdienst onder leiding van zijn jongste zoon Qusay en de privémilities van zijn oudste zoon Uday.

De Verenigde Staten hadden ondertussen het vliegdekschip Theodore Roosevelt, uitgerust met Tomahawk-kruisraketten, 76 vliegtuigen en 8 heli-copters, naar de Israëlische kust gedirigeerd. In de regio heeft de VS ook 17 andere oorlogsbodems en permanent 200 oorlogsvliegtuigen gestationeerd. Het Amerikaanse vliegdekschip was op 17 augustus aangekomen in de Israëlische havenstad Haifa en had van Israël al toestemming gekregen het Israëlische luchtruim te gebruiken. Ook het vliegdekschip Abraham Lincoln zou langer in de Golf blijven dan de bedoeling was. Hoewel de Verenigde Staten hun militaire aanwezigheid in de Golf versterken is er nog geen sprake van een verhoogde staat van paraatheid.

Nog eens 3.000 Amerikaanse troepen waren vervoerd naar Jordanië gestuurd om een al enige maanden geleden geplande gezamenlijke oefening uit te voeren met 4.000 Jordaanse soldaten. Op vrijdag 18 augustus is de gezamenlijke oefening tussen 2500 Amerikaanse mariniers en ongeveer evenveel Jordaanse militairen onder de codenaam Infinite Moonlight van start gegaan. De oefening vond plaats in de woestijngebieden van centraal- en zuid-Jordanië, op enkele punten slechts 320 kilometer van de Iraakse grens.

Jordaanse beampten zijn echter niet zozeer bang voor een militair offensief dan wel subversieve activiteiten, zoals terroristische bomaanslagen en sluipmoorden. De Jordaanse inlichtingendiensten houden Palestijnse groeperingen die zich tegen het akkoord met Israël hebben gekeerd, extra scherp in de gaten. De VS mariniers die in het kader van de tevoren geplande gezamenlijke oorlogsoefening in Jordanië zijn gestationeerd zouden volgens hen hiervoor geen soelaas bieden. De Amerikaanse veiligheidsgaranties evenmin.

HERNIEUWDE BETREKKINGEN

Op 13 augustus bracht Prins Turki al-Faisal al-Abdulaziz, hoofd van de Saoedische Inlichtingendienst, een geheim bezoek aan Amman. Hij zou met Kamel Hassan gesproken hebben over het organiseren van een actieve en effectieve oppositie tegen Saddam Hoessein. Een Jordaanse regeringswoordvoerder liet vervolgens weten dat een bijeenkomst van Koning Hoessein met de Saoedische Koning Fahd in voorbereiding was. De twee vorsten hebben niet meer met elkaar gesproken sinds de Iraakse inval in Koeweit, die destijds door Jordanië werd gesteund. Op 17 augustus benoemde Saoedi-Arabië voor het eerst in vijf jaar een nieuwe ambassadeur voor Jordanië. De nieuwe afgezant heet Abdallah Sudeiri.

Jordanië heeft in de jaren 80 geprofiteerd van lucratieve handelsbetrekkingen met Irak, echter sinds het einde van de Golfoorlog heeft het geleden onder de economische boycot tegen Irak. Er wordt verondersteld dat koning Hoessein de tijd nu rijp acht de banden met Irak te verbreken en de export naar o.a. Saoedi-Arabië te hervatten. Verzoening zou betekenen dat Jordanië weer een afzetmarkt in de Golf krijgt voor zijn landbouwprodukten. In dit kader proberen de Verenigde Staten het onderste uit de kan te halen; zij willen Jordanië overreden alle economische banden met Irak te verbreken, en verzoeken Saoedi-Arabië en Koeweit opnieuw olie aan Jordanië te leveren. De Iraakse olie-export naar Jordanië

(zestig- tot zeventigduizend vaten per dag) wordt door de VN toegestaan omdat Jordanië grote vorderingen heeft uitstaan op Irak en als doorvoerland voor de handel naar Irak door de VN-sancties zeer zwaar getroffen wordt.

REDEVOERING

In zijn eerste openbare reactie op de vlucht van de Iraakse overlopers zei de Jordaanse koning op 14 augustus dat de tijd rijp was voor verandering in Irak. Met zijn voorzichtige kritiek leek koning Hoessein enigszins afstand te nemen van de Iraakse leider Saddam Hoessein. Niettemin liet de Jordaanse premier, Zaid bin Shaker, weten dat Jordanië nooit als basis zou dienen voor anti-Iraakse activiteiten. Bovendien hebben enkele fundamentalistische afgevaardigden in het parlement de regering verweten de veiligheid van het land in gevaar te hebben gebracht door de overlopers voorlopig asiel aan te bieden.

Tot 23 augustus bleef koning Hoessein voorzichtig in zijn opstelling jegens het regime in Baghdad. Op die bewuste dag werd een drie kwartier durende rede van de koning uitgezonden op de Jordaanse televisie waarin hij de Iraakse president aanwees als de hoofdschuldige van het lijden van het Iraakse volk. De koning zei bovendien dat hij "bij wijze van voorzorgsmaatregel" andere olieleveranciers ging zoeken. Hiermee speelde hij buiten zijn ministers om de Amerikanen in de kaart. Met dit gebaar hoopte hij het Amerikaanse Congres te bewegen de Jordaanse schulden kwijt te schelden. Om niet de indruk te wekken dat hij aan de Amerikaanse leiband loopt besloot hij, "in het belang van het Iraakse volk", de grens met Irak open te houden. Zowel de Iraakse staats-televisie als de jeugdtelevisie, die door Uday wordt gecontroleerd, zond de toespraak ongecensureerd uit.

In zijn redevoering betuigde de Jordaanse koning zijn diepe liefde voor het Iraakse volk. Ook maakte hij ouvertures jegens de sjiitische meerderheid in Irak. Hij benadrukte echter dat hij geen enkele ambitie koesterde om zijn

dynastie opnieuw in Irak te vestigen, waar vrijwel de hele Hasjemitische familie onder leiding van zijn jongere neef, koning Feisal II, in 1958 door een bloedige staatsgreep werd geliquideerd. Enkele lofuitingen in zijn rede over de gevluchte Kamel leken de bange vermoedens van de oppositie te bevestigen dat deze overloper als opvolger van Saddam naar voren wordt geschoven.

De Egyptische president Hosni Mubarak heeft gezegd elke steun voor pogingen door buitenlandse regeringen de Iraakse president ten val te brengen uit te sluiten. Een verandering in Irak moet van binnenuit komen, aldus Mubarak. Hij bood ook asiel voor Saddam aan als daardoor "bloedvergieten zou worden voorkomen". Deze verklaring volgde op de toespraak van de Jordaanse koning. Egypte heeft het afgelopen jaar geprobeerd de Arabische wereld ertoe te bewegen Irak weer in haar midden te nemen. Egypte zoekt vermoedelijk een tegenwicht voor de macht van de rijke Golfstaten.

HET IRAAKSE REGIME

De Iraakse vice-premier Tareq Aziz nodigde op 13 augustus de voorzitters van zowel de UNSCOM (Speciale Commissie van de VN voor de Ontwapening van Irak) als het IAEA (Internationaal Atoomenergie Agentschap) uit naar Baghdad te komen. Daar zouden zij tot dusver onthouden informatie over het Iraakse bewapeningsprogramma krijgen. In een slimme diplomatieke zet schoof het Iraakse bewind de schuld voor het achterhouden van deze informatie in de schoenen van de overgelopen ex-minister Kamel.

Irak gaf voor het eerst toe aan de bezoekende voorzitter van de Speciale Commissie Rolf Ekeus, dat het met dodelijke bacterië gevulde raketkoppes en vliegtuigbommen heeft ontwikkeld, die voor Israëlische burgers en Iraanse troepen bedoeld waren. Vorige maand nog had Irak verteld dat het weliswaar genoeg ziektekiemen die botulismevergiftiging en anthraxinfecties veroorzaken, had geproduceerd om miljoenen mensen te kunnen doden, maar had ontkend munitie te hebben ontwikkeld voor

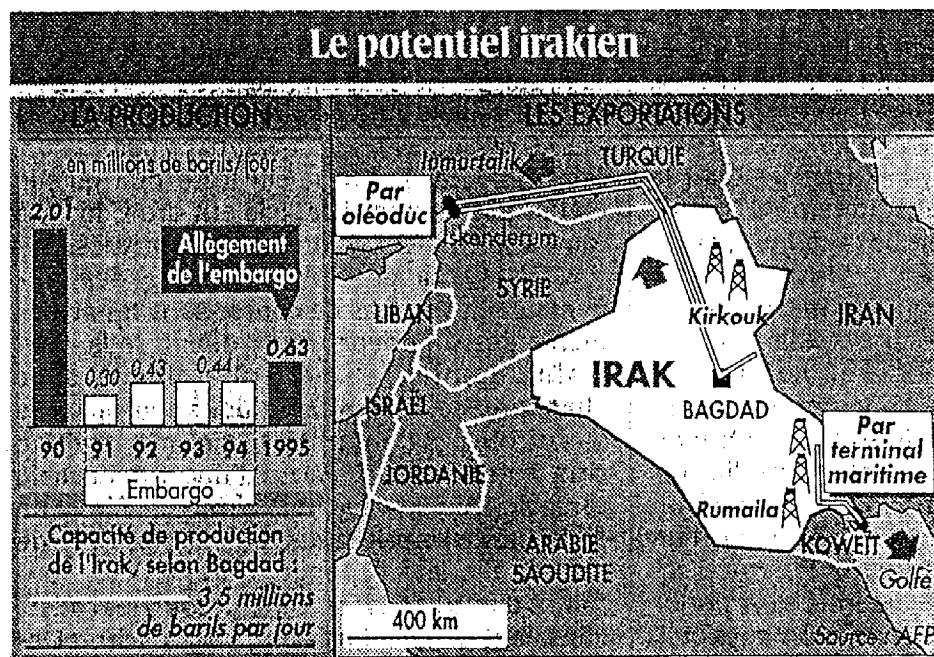
ballistische doeleinden.

Op 21 augustus rondde Ekeus zijn bezoek aan Baghdad af waarna hij doorreisde naar Amman om te spreken met de overgelopen Kamel. Hij wilde de door Irak verstrekte gegevens over massa-vernietigingswapens bevestigd zien door Kamel, die het meesterbrein achter de opbouw van het Iraakse arsenaal in de jaren 80 was.

Tegen het einde van het bezoek ontving Ekeus tonnen documenten over het Iraakse wapenprogramma, die in een boerderij van Kamel werden geplaatst. Ekeus verklaarde na zijn bezoek aan Baghdad dat de opheffing van het embargo naderbij was. Niettemin, verwachtten Westerse diplomaten niet dat er snel een einde zou komen aan het embargo tegen Irak ondanks de openhartigheid die Baghdad getoond had sinds het verraad van Kamel. De Amerikaanse regering zal naar alle waarschijnlijkheid dwars gaan liggen nu zij denkt Saddam in een hoekje gedreven te hebben.

staal kan worden geproduceerd, geschikt voor de bouw van ultracentrifuges. Deze zijn nodig voor het verrijken van uranium.

Irak heeft inmiddels laten weten een uitgebreid bacteriologisch wapenprogramma te hebben gehad. Voorheen verklaarde Irak dat slechts 10 wetenschappers enkele rapporten hadden geschreven over biologische oorlogsvoering terwijl nu blijkt dat minstens 150 man full-time er mee bezig waren. Iraakse wetenschappers hebben toegegeven onderzoek te hebben verricht op virussen en toxinen variërend van kameelpokken tot Krimse Congo teekbloedingen. Het onderzoek werd verricht met het idee soldaten van de vijand te verlammen en te verwonden. Men ging ervan uit dat zieke soldaten een grotere last voor een leger was dan dode. Volgens Ekeus had Irak enkele maanden na de invasie van Koeweit in 1990 160 bommen en 25 raketkoppes geladen met bacteriologische mengsels. Als Irak die wapens had gebruikt had dat

Le Monde, 22 augustus '95

Op 25 augustus kreeg het IAEA materieel overhandigd van Irak dat bestemd was voor de fabricage van onderdelen voor een kernwapenprogramma. Het zou gaan om monsters van metalen waarmee hoogwaardig

aan miljoenen mensen het leven gekost.

DE OPPOSITIE

Na een week in Amman was het de overgelopen generaal nog niet gelukt contact te leggen met de Iraakse oppositie, te weten het Iraaks Nationaal Congres (INC), de Vrije Iraakse Raad

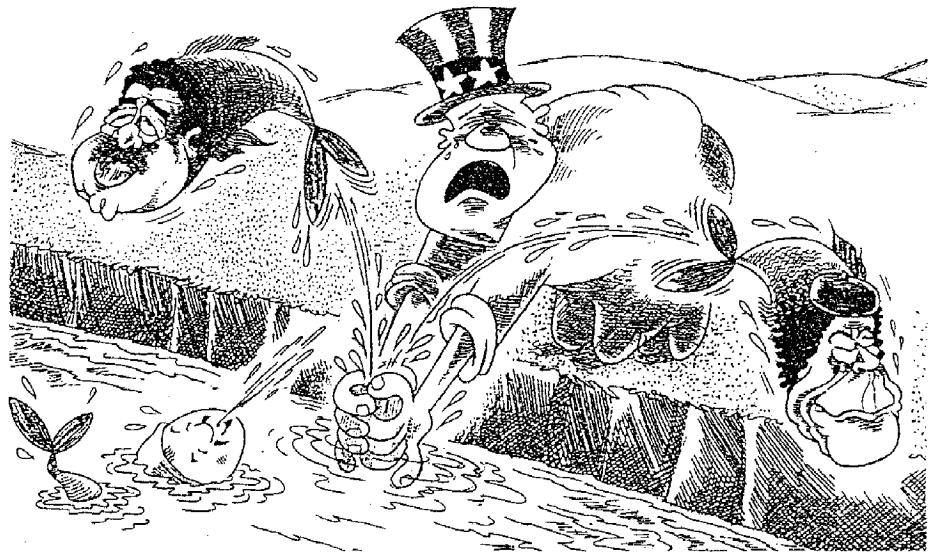
(FIC), de Opperste raad van de Islamitische Revolutie in Irak (SCIRI) en de islamitische partij al-Da'wa. Het wantrouwen is groot jegens de ex-vertrouweling van Saddam. Bovendien zijn zij bang dat Kamel door de Amerikanen gezien wordt als de opvolger van Saddam; hij is immers als militair, Arabier en soenniet een ideale oplossing.

Volgens de Opperste Raad voor de Islamitische Revolutie in Irak (SCIRI), honderden arrestaties verricht in Irak, waaronder inmiddels twee generaals, vier brigadiers en twee luitenant-kolonels zouden behoren. De twee generaals, Khazal Ibrahim Hassan al-Takriti en Abdul-Menem Adul-Aziz Juma'a, zijn beiden afkomstig uit het gebied rond Tikrit, de geboortestreek en machtsbasis van Saddam Hoessein.

SADDAM HOESSEIN

Westerse experts hebben naar aanleiding van de vlucht van Kamel en de zijnen hun schattingen over de overlevingsduur van het regime aangepast. Sommigen verwachten dat Saddam nog dit jaar zijn greep op de macht in Irak zal verliezen. Zijn belangrijkste militaire bondgenoten, de Arabische stamverbanden, zou hij zijn kwijtgeraakt. De Jabur, Dulaimi, Obeid en Shammar, die door de jaren heen de ruggegraat van de Iraakse elite-eenheden vormden, hebben zich van het regime afgekeerd. De rebellie van de Dulaimi-clan half juni was zelfs de ernstigste die Irak in jaren heeft gekend.

Niettemin worden Saddams overlevingscapaciteiten niet onderschat; hij heeft immers eerder voor precaire situaties gestaan. Tenslotte ontleent hij zijn macht binnen Irak aan de loop van zijn tankkannonnen en geweren. Het verraad van zijn schoonzoon zal hier weinig aan veranderen. In elk geval laat Saddam zich niet zo maar omver werpen. Zodra hij dreigt ten onder te gaan vreest men dat hij tot suïcidale acties zal overgaan. Men denke hierbij aan een massaslachting onder de Koerden, een aanval op Koeweit of zelfs een aanval op Israël.

Middle East International, 14 april '95

FAMILIEÏNTRIGES

Er wordt nog hevig gespeculeerd over de reden waarom generaal Kamel en zijn broer uit Irak gevlucht zijn. Volgens sommigen zou het overlopen van de twee Kamel broers eerder uit angst voor Uday en Qusay zijn dan uit angst voor Saddam. Uday en zijn jongere broer Qusay lagen continu in de clinch met hun schoonbroer, generaal Kamel. Dit kwam in 1992 tijdens een officiële plechtigheid tot een ordinaire vuistpartij tussen Uday en Kamel. De laatste wist, ondanks zijn slechte schoolprestaties, snel op te klimmen binnen het regime wegens zijn efficiënte manier van optreden. Uday daarentegen was een gereputeerde playboy die ooit zover uit de gratie viel bij zijn vader dat hij de doodstraf kreeg opgelegd. Dit gebeurde nadat Uday de favoriete bediende van Saddam op brute wijze had vermoord. Uiteindelijk mocht Uday naar Jordanië uitwijken en van de gastvrijheid van Koning Hoessein genieten totdat Saddam hem vergeven had. Na terugkomst is Uday bewust zijn invloed gaan uitbreiden. Inmiddels heeft hij naast zijn 29 officiële posten de beschikking over twee eigen milities: de Vereniging van Saddam-Volgers, en de Feyadeen voor Saddam. Door de toegenomen invloed van Uday en in zijn kielzog, dat van Qusay, werd Kamel langzaam maar zeker in het nauw gedreven. Zo verving Qusay onlangs de broer van

Hoessein Kamel, de eveneens uitgeweken Saddam Kamel, als hoofd van de veiligheidsdiensten.

De familieïntrigues blijven het regime teisteren in Irak. Een halfbroer van Saddam Hoessein en ex-minister van Binnenlandse Zaken Watban Ibrahim Hassan, werd bij een plechtigheid door Saddams zoon Uday in het been geschoten. Zijn vrouw en een zoon zouden hierbij dodelijk getroffen zijn. Volgens aanvankelijke geruchten zou Hassan vijf dagen na het incident door zijn verwonding zijn overleden. Enkele dagen later bleek dit verhaal niet helemaal juist te zijn. Op de Iraakse televisie werden beelden getoond van Watban, die herstellende van een beenoperatie in het ziekenhuis lag. Zijn zoon stond gezond en wel naast hem.

Een tweede halfbroer van Saddam, Bazan al-Ibrahim (ook bekend als Bazan al-Takriti), staat op de zwarte lijst bij Uday. Barzan, voormalige hoofd van de inlichtingendiensten, is de Iraakse vertegenwoordiger in Genève, waar hij als persoonlijke afgezant van Saddam toegang heeft tot de geheime bankrekeningen. Uday is getrouwd met de dochter van Barzan, die haar vader is nagereisd nadat zij door haar man het huis uitgestuurd werd. Barzan heeft ooit in het verleden geprotesteerd tegen het huwelijk van Saddams oudste

dochter Raghad met Hoessein Kamel omdat hij zijn eigen zoon een geschiktere kandidaat vond. Barzan heeft onlangs, na het overlopen van de Kamel broers, een bevel van Saddam om huiswaarts te keren genegeerd.

Volgens de eveneens overgelopen neef van Kamel, Ezzedine Mohammad Hassan Majid, voormalig commandant binnen Saddams veiligheidsdienst, zou er een machtsverschuiving plaatsvinden van de directe familiekring naar de oudgedienden van de Baathpartij.

Middle East International, 3 maart '95

INFO-SPECIAL ALGERIJE

GEBEURTENISSEN VAN 1 JANUARI TOT 1 SEPTEMBER

Tint Vissers
Sgt Harreman

VOORGESCHIEDENIS

Nadat de eerste vrije parlementsverkiezingen in Algerije - waarbij het fundamentalistische Islamitische Heilsfront, FIS (Front Islamique du Salut), afstevende op een grote overwinning - eind december 1991 door het militaire bewind werden afgelast brak er een gewapende strijd uit tussen de Algerijnse regering en aanhangers van het - inmiddels verboden verklaarde - FIS.

De strijdende Algerijnse moslim-fundamentalisten organiseerden zich eerst in het AIS - de militaire vleugel van het FIS - en vervolgens ook nog in de Gewapende Islamitische Groep, GIA - een radicale afsplijting van het AIS. Deze twee groeperingen, vooral de GIA, voerden een zeer gewelddadige strijd tegen de regering in Algiers en haar vermeende aanhangers (in feite alle andersdenkenden). De moslim-fundamentalisten maakten vooral gebruik van terroristische acties - aanslagen tegen leden van de regering en andere tegenstanders - om nog meer instabiliteit in de Algerijnse staat en zelfs daarbuiten (aanslagen in Frankrijk) aan te wakkeren.

De regering in Algiers zette in eerste instantie alleen maar politie- en gendarmerietroepen in tegen de moslim-fundamentalistische strijders. Het nationale leger bleef voornamelijk binnen de kazernes. Echter sinds 1994, toen de moslim-fundamentalisten nog steeds op grote schaal actief waren, werd ook het leger ingezet. Met name in het westen van Algerije - waar het FIS een grote machtsbasis heeft - werd eind vorig jaar een grote militaire zuiveringsoperatie uitgevoerd.

De strijd, die is uitmondend in een ware burgeroorlog, heeft na vijf jaar reeds aan circa 40.000 mensen, veelal burgers, het leven gekost. Maar gedurende dit jaar zijn er echter zowel bij het leger als bij de moslim-fundamentalisten stemmen opgegaan, die pleiten voor onderhandelingen in plaats van een klakkeloze voortzetting van de hopeloze strijd.

POLITIEKE ONTWIKKELINGEN: 1995

BEDREIGING IN EUROPA

De voortdurende Algerijnse burgeroorlog wordt sinds eind vorig jaar door Frankrijk aangegrepen om diverse razzia's uit te voeren onder de Noordafrikaanse gemeenschap in eigen land. In november van 1994 had de Franse politie onder de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, Charles Pasqua, een uitgebreide steungroep van de Algerijnse Gewapende Islamitische Groep (GIA) opgerold. Dit beleid werd voortgezet onder de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken, Jean-Louis Debré, die eind juni een nieuwe arrestatiegolf op gang bracht tegen de Algerijnse fundamentalisten in Frankrijk. Omdat de GIA het steeds moeilijker had gekregen in Frankrijk, besloot een deel van de GIA-kern uit te wijken naar België. Begin maart ontmantelde de Belgische staatsveiligheidsdienst een logistiek netwerk die vanuit België een aanslag in Europa voorbereidde.

Begin januari van dit jaar dreigde de Algerijnse burgeroorlog toch over te springen naar het Europese continent. Eind december werd een Airbus van Air France gekaapt door leden van de GIA met de bedoeling om het toestel op Parijs te laten neerstorten, uit wraak voor de Franse steun aan het Algerijnse bewind. De plannen werden uiteindelijk verijdeld maar het incident was een voorteken van nieuwe terroristische acties op het Europese vasteland, waarbij met name Frankrijk doelwit zou zijn. Immers zowel de GIA als de gewapende tak van het Islamitische Heilsfront (FIS), de AIS, hadden de oorlog verklaard aan Frankrijk.

In de zomermaanden juli en augustus werd Frankrijk opgeschrikt door twee bomaanslagen in het toeristencentrum van Parijs. Op 25 juli ontplofte een bom in het metrostation Saint-Michel, waarbij zeven doden vielen, en op 17 augustus ontplofte tijdens het spitsuur een bom bij de Arc de Triomphe. De twee incidenten hadden aanzienlijke overeenkomsten en werden toegeschreven aan de GIA-beweging. Er zouden aanwijzingen bestaan dat dezelfde daders betrokken waren

bij de moordaanslag op de in Frankrijk woonachtige imam Abdelbaki Sahraoui, medeoprichter van het FIS.

Begin september is Parijs ontkomen aan een nieuw drama toen een zware bom maar ten dele ontplofte op een drukke markt. Een week eerder ontkwamen honderden passagiers eveneens aan een ramp, toen een bom op het spoortraject Parijs-Lyon niet tot ontploffing kwam. Deze serie terreurdaden lijkt erop te wijzen dat de Algerijnse burgeroorlog is overgewaaid naar het Europese continent.

BEDREIGING VOOR BUITENLANDERS

Begin januari waarschuwden extremistische moslims van de GIA de regeringen van Frankrijk, Groot-Brittannië, Duitsland en de Verenigde Staten hun ambassades in Algiers voor 7 januari 1995 te sluiten en alle banden met de Algerijnse regering te verbreken. De ambassades hebben echter slechts hun personele bezetting aangepast en extra veiligheidsmaatregelen getroffen maar waren geenszins van plan om te vertrekken. Er zouden nog enkele duizenden Fransen, Duitsers, Amerikanen en Engelsen werkzaam zijn in het land. Ook Canada en klein-Joegoslavië zouden een dergelijke dreiging hebben gekregen. Nederland had al in de zomer van 1994 zijn ambassade gesloten; nog enige tientallen Nederlanders zouden zich in Algerije bevinden.

Begin april besloot de regering de bescherming van de olie- en gasvelden in de Sahara te versterken. In deze zones mogen alleen personeel van de oliemaatschappijen en leden van de lokale bevolking komen. Ongeveer 95% van de Algerijnse export is afhankelijk van gas- en olieproductie en is derhalve van levensbelang voor het Algerijnse bewind. De Algerijnse olie- en gasvoorraden worden ook steeds belangrijker voor Europa; Spanje is al bijna voor de helft van zijn aardgasbehoefte van Algerije afhankelijk. Hoewel de moslim-extremisten nog niet erg actief zijn geweest in het gebied waar deze olievelden zich bevinden, blijven ze een potentieel doelwit voor extremistische aanslagen.

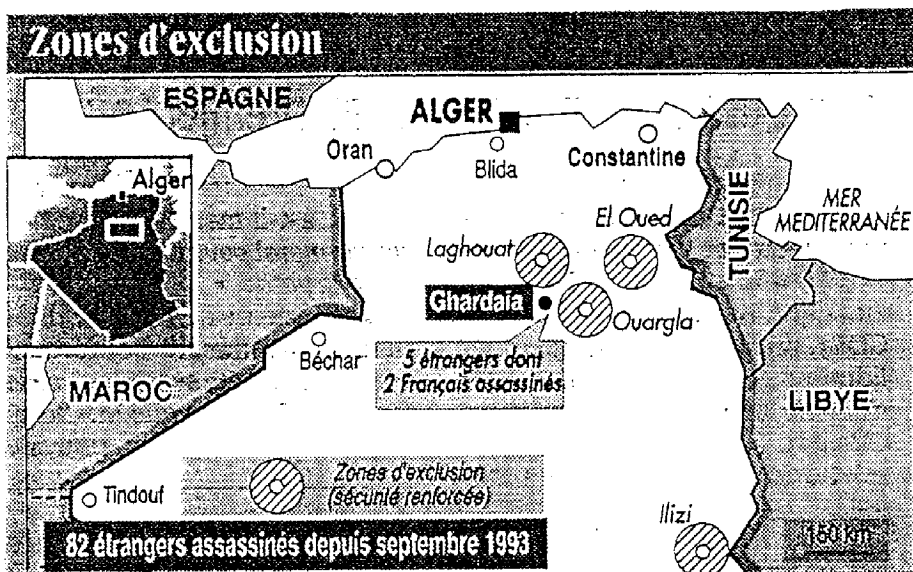
Begin mei bleek de extra beveiligingsmaatregelen onvoldoende om te voorkomen dat 5 buitenlanders het slachtoffer werden van een moordaanslag van militante islamieten in de industriële regio Ghardia, 500

km ten zuiden van de hoofdstad Algiers. De 5 buitenlanders waren werkzaam in de olie-industrie. Naar aanleiding van de aanslag zijn extra veiligheidsmaatregelen getroffen voor vier olievelden, te weten Ouargla, Laghouat, El Oued en Illizi (zie illustratie), waar duizenden buitenlanders werkzaam zijn.

waaronder de gematigde islamitische Hamas deden niet mee aan het overleg.

De oppositiegroeperingen tekenden een nationaal contract om een einde te maken aan de bloedige oorlog. Zij erkenden impliciet de legitimiteit van de gewapende strijd tegen

initiatief resoluut van de hand. De verbodding tussen Frankrijk en Algerije werd ernstig op de proef gesteld. Het bewind in Algerije had definitief gekozen voor de harde lijn tegen de fundamentalisten, terwijl het de legale oppositiepartijen voor zich probeerde te winnen met vervroegde presidentsverkiezingen.

Le Monde, 8 mei '95

Frankrijk en de Verenigde Staten wisselen voortdurend informatie uit over Algerije in het kader van een mogelijke evacuatie van buitenlanders als de Algerijnse regering ten val zou komen. De evacuatiemacht zou opereren onder een mandaat van de Europese Unie. Er zouden geen Amerikaanse troepen aan deelnemen, wel Britse.

DE GROEP VAN ROME

Begin dit jaar hebben op uitnodiging van de Sint Egidio Gemeenschap, een katholieke groep die bemiddelt in conflicten in Noord-Afrika en het Midden-Oosten, acht oppositiepartijen overleg gevoerd in Rome over de voortdurende burgeroorlog in Algerije. Aan het overleg namen de drie fronten deel die in de eerste ronde van de afgebroken verkiezingen van 1991/92 samen 80 procent van de stemmen behaalden. Naast het verboden Islamitische Heilsfront (FIS), waren dat de vroegere eenheidspartij Nationaal Bevrijdingsfront (FLN) en het Berberse Front van Socialistische Krachten (FFS). Ook de GIA zei bijgedragen te hebben aan het document in Rome door middel van contacten met FIS-leider Abassi Madani, die in een bewaakte villa in Algiers verbleef, en de buitenlandse FIS-leider Anwar Haddam, die wel in Rome aanwezig was. Twee andere partijen

het militaire bewind, maar veroordeelden het terrorisme. De partijen riepen op tot een nationale conferentie die een overgang moest voorbereiden in aanloop tot vrije verkiezingen. Hiermee deed het FIS officieel afstand van zijn overwinning in de eerste ronde van de geannuleerde parlementsverkiezingen in 1991. Verder werd er gepleit voor een herstel van politieke vrijheden en een algehele politieke amnestie.

De Verenigde Staten en Frankrijk juichten het overleg toe waardoor het Algerijnse bewind in een lastig parket leek te komen. De overleving van het regime is mede te danken aan de steun van de Verenigde Staten en met name Frankrijk. De Franse regering begon zich hoe langer hoe meer te distantiëren van de Algerijnse junta. Hoewel Frankrijk substantiële economische en militaire steun verschaftte aan Algerije, maakte het zich steeds meer zorgen over de toegenomen gewelddadigheden die dreigden over te waaien naar het Europese vaste land.

De machthebbers in Algiers bleven desalniettemin volharden tegen het oppositie-beraad in Rome. Toen Frankrijk in februari voorstelde een conferentie over Algerije te beleggen om zo een dialoog tussen de Algerijnse regering en de oppositie op gang te krijgen, wezen de machthebbers het

Het militaire bewind van Algerije maakte bekend verkiezingen in november te willen houden. Daarvoor was het begonnen reser- visten op te roepen, oud-strijders uit de oorlog met Israël in 1973 en de gevechten met Marokko over de Spaanse Sahara in 1975, die zouden moeten voorkomen dat de verkiezingen worden gesaboteerd. Vanaf september zouden de presidentskandidaten zich kunnen inschrijven waarna ze tussen 22 oktober en 13 november de tijd zouden hebben om campagne te voeren. De presidentiële verkiezingen zouden in twee ronden worden afgehandeld, de eerste op 16 november en de laatste indien nodig in december. De tweede ronde van de verkiezingen zal plaatsvinden 15 dagen nadat de resultaten van de eerste ronde bekend worden gemaakt. Het bewind besloot dat een gegadigde voor het presidentschap uit minimaal 25 van de 48 landelijke districten 75.000 handtekeningen moet verzamelen die zijn kandidatuur ondersteunen. De oppositiepartijen hebben logischerwijs kritiek geuit op deze voorwaarden.

HET LEGER

Tot vorig jaar probeerde het leger de oorlog tegen de extremistische moslim-groeperingen zoveel mogelijk over te laten aan de politie en de gendarmerie. Het leger beperkte zich tot korte acties, waarna het zich terugtrok in de kazernes. Nadat de moslim-strijders een aantal geslaagde overvallen op legerkazernes en -depots uitvoerden, waarbij militairen op wrede wijze werden gedood, begon het leger zich serieus te mengen in de strijd.

In maart voerde het Algerijnse leger op vier verschillende plaatsen een grootschalige campagne tegen moslim-extremisten, waarbij volgens lokale persbronnen (onder censuur van de regering) bijna 2.500 mensen omkwamen. De vier offensieven vonden plaats in Ain Defla, in Jijel (in het oostelijke kustgebied), in de Zbarbar-bergen tussen Bouira en Lakhdaria (in het oosten) en in het gebied van Médéa (zie figuur 2, "KIT" op blz. 21). Bij Ain Defla zouden Egyptische, Soeda-

nese, Libische, Tunesische, Marokkaanse en Afghaanse strijders gevangen zijn genomen. Van de 10.000 oorlogsveteranen uit Afghanistan die elders in de Arabische wereld (en ook Bosnië) actief zouden zijn, is een groep van naar schatting 2800 Afghanen actief in Algerije. Een deel van hen zou bovendien de harde kern vormen van de zeer gewelddadige Gewapende Islamitische Groep (GIA). Tevens zouden er wapens van Belgische en Roemeense makelij zijn aangetroffen.

OVERLEG

Eind maart had Madani Merzak, leider van het Islamitische Heilsfront (FIS), naar aanleiding van het nieuwe legeroffensief president Zeroual opgeroepen vrede te sluiten. Deze oproep werd gevolgd door een aankondiging van twee belangrijke oppositiegroepen, het Nationale Bevrijdingsfront (FLN) en het Front van Socialistische Strijdkrachten (FFS), om besprekingen te voeren met de regering over het organiseren van verkiezingen. Ook de Ennahdha-beweging zou mee doen aan de besprekingen.

De dialoog tussen president Zeroual en deze oppositiepartijen was echter op niets uitgelopen. De besprekingen strandden al over de te voeren agendapunten. Terwijl de oppositie het pact van Rome aandroegen als basis van overleg, wilde het regime hier niets van weten. De oppositie had aan de militaire machthebbers gevraagd of ze hun beslissing om de presidentsverkiezingen dit jaar te houden wilden herzien. Dit werd geweigerd. Ook wilde het militaire bewind niet ingaan op de eis om de islamitische partij FIS deel te laten nemen aan de gesprekken. Het militaire bewind bleef vastbesloten de presidentsverkiezingen dit jaar te houden. Het doet zijn uiterste best de internationale gemeenschap ervan te overtuigen van het belang van snelle verkiezingen. Hierin weet het zich gesteund te zijn door een aantal politieke partijen en de machtige werknemersorganisatie UGTA.

De Algerijnse president en de achter tralies zittende Madani voerden echter al een tijdje geheime besprekingen. Het tweetal probeerde een akkoord te bereiken, waarbij het FIS het geweld zou afzweren in ruil voor de vrijlating van fundamentalisten. Ook werd er gesproken over de legalisatie van het FIS als politiek partij, hetgeen voor de regering alleen acceptabel zou zijn onder een andere naam. Het wederzijdse wantrouwen bleef het

overleg bemoeilijken. Het FIS zocht garanties voordat het tot daden over zou gaan, terwijl de regering twijfelde of de FIS-leider voldoende gezag had onder zijn inmiddels versplinterde islamitische front. Het was inmiddels bekend dat de GIA zich volledig had afgesplitst van het FIS, omdat zij niet bereid was te onderhandelen met het regime.

De Algerijnse president verving begin juli Meziane Cherif door Mustafa Ben Mansour als minister van Binnenlandse Zaken. Het ontslag van Cherif werd gezien als een bewijs dat de president het overleg met de gematigde leider van het Islamitische Heilsfront (FIS), Abbasi Madani, serieus nam. Het was bekend dat Cherif een groot tegenstander was van besprekingen met de gewapende fundamentalisten. De minister van Binnenlandse Zaken is bovendien een sleutelfiguur in de regering, omdat hij belast is met de organisatie van de verkiezingen die eind dit jaar plaatsvinden. Niettemin kwam Zeroual ter gelegenheid van de 33ste verjaardag van de Algerijnse onafhankelijkheid met harde uitspraken over de moslim-extremistische opstand. De president was nog steeds bereid zich in te zetten voor een dialoog met de FIS-leiders mits zij het geweld afzwoeren en respect toonden voor de grondwet en de wetten van de republiek.

De besprekingen zijn half juli voor de tweede keer in één jaar vastgelopen. Uiteindelijk was het FIS niet bereid het geweld af te zweren, wat voor het bewind een eis was voor verdere onderhandelingen. Ook wilde de regering van haar kant niets weten van het voorstel van het FIS om een neutrale regering in te stellen die de verkiezingen zouden overzien.

DE OPPOSITIE

De moslimstrijders hebben het afgelopen jaar veel goodwill onder de bevolking verspeeld. Eind vorig jaar voerden zij hun terreuracties op, waarbij vaak onschuldige burgers het slachtoffer werden. De intensivering van de strijd had twee doelen. In de eerste plaats wilden de concurrerende moslim-groeperingen op deze manier aantonen wie het meest effectief de oorlog voerde ten einde meer rekruten te werven. In de tweede plaats wilden zij de samenleving dusdanig ontwrichten dat de overheid tot capitulatie zou worden gedwongen.

De gewapende vleugel van het Islamitische

Heilsfront, AIS, en de ultra-militante GIA, die in het verleden gezamenlijk streden tegen het militaire bewind, schortten half mei definitief hun samenwerking op. Tussen de twee militante bewegingen, die ieder uit enkele duizenden moslimstrijders bestaan, kwam het steeds vaker tot gewelddadige conflicten.

Half juli is de bekende imam, Abdelbaki Sahraoui, in Parijs vermoord. Demoslimleider, die eind jaren 80 een mede-oprichter van het Islamitische Heilsfront (FIS) was, stond bekend als een gematigde islamist. Vermoedelijk is hij om het leven gebracht door leden van de gewapende GIA-beweging, welke vanaf half mei de naam van de imam op een dodenlijst had geplaatst.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Het aantal bomaanslagen in Algerije is de laatste tijd aanzienlijk toegenomen, met name op legerkonvooien, openbare gebouwen en andere staatsdoelen. Waarschijnlijk zijn de naderende presidentsverkiezingen voor de islamitische groeperingen aanleiding om het verloop ervan te verstoren.

De druk van het Algerijnse bewind op de verschillende oppositiepartijen nam in augustus toe om de dialoog met de regering te hervatten. President Zeroual had begin augustus besprekingen gehad met de Hamas-partij, die voorstander is van presidentsverkiezingen. Volgens deze oppositiegroep is het de enige manier om een einde te maken aan de bloedige burgeroorlog.

De drie belangrijkste oppositiebewegingen, het FIS, het FFS en het FLN, hebben eind augustus hun aanhang opgeroepen de verkiezingen van 16 november te boycotten. Zij willen dus ook niet dat internationale waarnemers komen controleren. Het bewind heeft daarentegen zowel de Verenigde Naties, de Arabische Liga als de Organisatie van Afrikaanse Eenheid verzocht waarnemers te sturen om een stempel van legitimiteit aan de uitslag te geven.

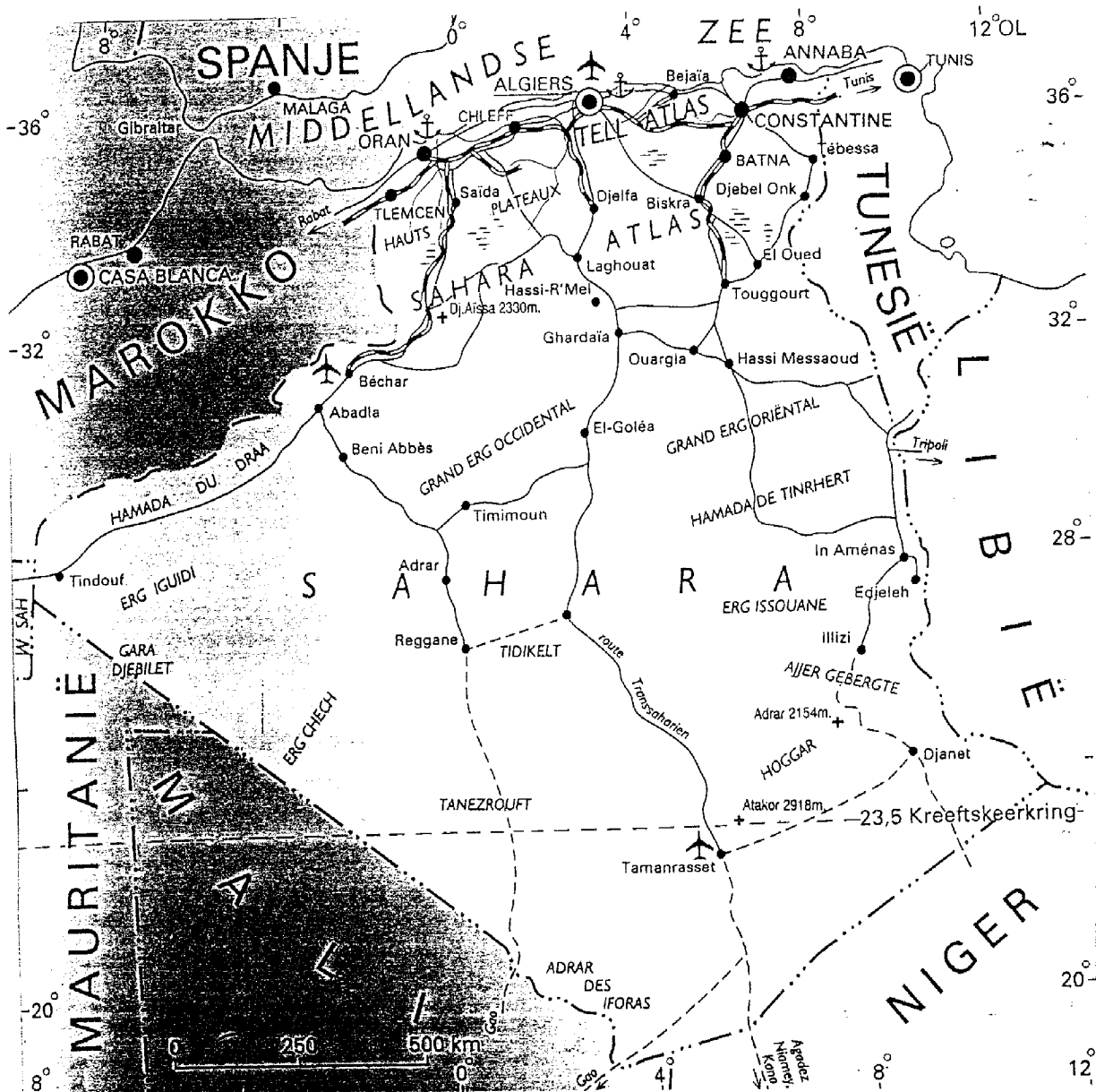
De vroegere Algerijnse premier Redha Malek stelde zich eind augustus kandidaat voor de presidentsverkiezingen. Hij was de eerste serieuze kandidaat waarvan verwacht werd dat hij de vereiste 75.000 handtekeningen bij elkaar zou krijgen. Malek heeft zich ingeschre-

ven als onafhankelijke kandidaat. Ondertussen heeft de leider tevens oprichter van de Hamas-beweging sjeik Mahfoud Nahrah, die door velen als een agent van de regering wordt beschouwd, zijn kandidatuur bekend gemaakt. De elf anderen die zich tot nu toe hebben aangemeld behoren tot minder bekende politiek groeperingen. De zittende president Zeroual heeft zich voorlopig nog niet

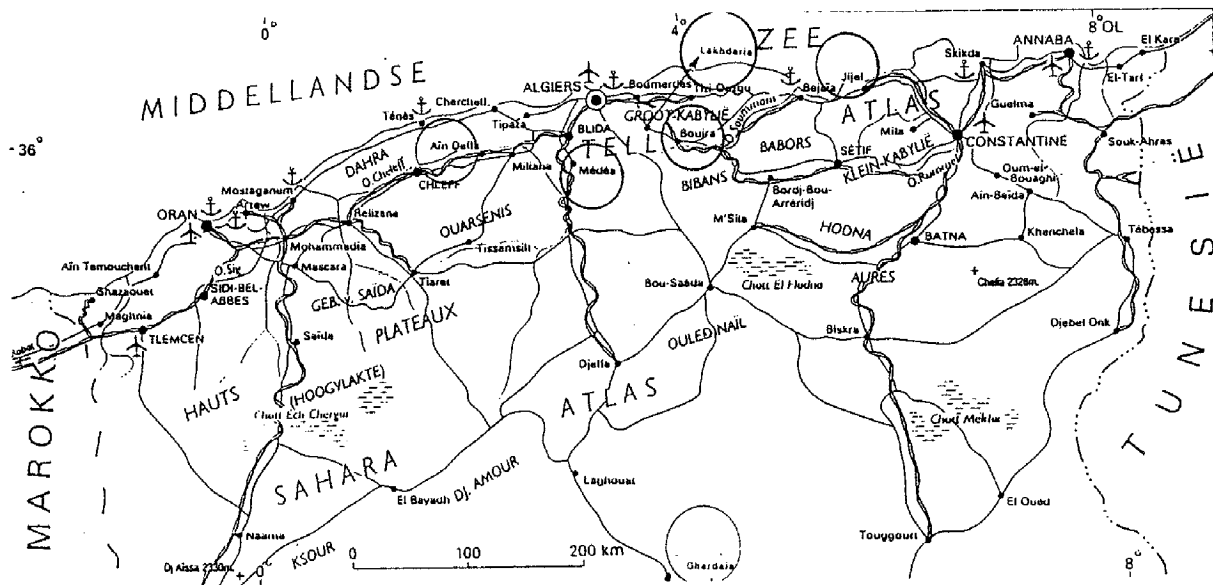
aangemeld voor de verkiezingen. Hij zou weinig voelen voor een verlenging van zijn ambtstermijn. Niettemin is er een intensieve lobby gaande hem over te halen alsnog mee te doen. De enige politicus die voor zowel het leger als de fundamentalisten aanvaardbaar zou zijn is de ex-minister van Buitenlandse Zaken, Ahmed Taleb Ibrahim. Hij heeft echter al laten weten niet mee te willen doen.

Namenlijst

Hocine Ait Ahmed:	leider van het Front van Socialistische Strijdkrachten (FFS), veteraan uit de onafhankelijkheidsoorlog
Ali Belhadj:	tweede man van het Islamitische Heilsfront (FIS)
Mohammad Bouhadef:	interim secretaris-generaal van het FIS
Meziane Cherif:	voormalige minister van Binnenlandse Zaken
Mohammad Salah Dembri:	minister van Buitenlandse Zaken
Anwar Haddam:	leider van de politieke vleugel van de FIS
Ahmed Taleb Ibrahim:	ex-minister van Buitenlandse Zaken
Generaal Lamari:	chef-staf van het leger
Abassi Madani:	leider van het Islamitische Heilsfront (FIS)
Mustafa Ben Mansour:	huidige minister van Binnenlandse Zaken
Abdelhamid Mehri:	secretaris generaal van het Nationale Bevrijdingsfront (FLN)
Madani Merzak:	leider van de gewapende tak van het Islamitische Heilsfront (FIS), de AIS
Abdelbaki Saharaoui:	mede-oprichter van het FIS
Mokdad Sifi:	premier van Algerije
Liamine Zeroual:	president van Algerije
Djamel Zitouni:	alias Abu Abdelrahman Amin, leider van de GIA in Algerije

Figuur 1, Koninklijk instituut voor de Tropen

Figuur 2, Koninklijk instituut voor de Tropen

VERSTERKINGEN VOOR SECTOR SARAJEVO.

OWI Danens

De mannen van de 'Rapid Reaction Force' of Snelle Reactiemacht zijn inmiddels aan het werk gegaan. Om Sarajevo te kunnen blijven bevoorraden zijn delen van de reactiemacht naar de berg Igman gestuurd om enkele aan-voerroutes open te houden. U heeft op de televisie kunnen zien dat enkele konvooien werden beschoten door de Serviërs, waarbij diverse vrachtwagens met goederen volledig uitbrandden. Om deze konvooien te kunnen beschermen werd van de Snelle Reactiemacht een Engelse batterij met stukken geschut van het type L118 met enkele Nederlandse waarnemers en een Franse batterij met gemechaniseerde houwitser van het type AU-F1 de berg opgestuurd. Ook zijn er gevechts- en verkennings-eenheden uit Vitez meegestuurd. Deze hebben de beschikking over Scimitars, Sultans, Warriors en Samaritans aan Engelse zijde en VAB 4x4, VIB en AMX-10RC aan Franse zijde. In deze en de volgende Info-scopen zal ik de hierboven genoemde wapensystemen behandelen.

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van journaalbeelden, de Volkskrant en Jane's Armour and Artillery 1994-95. Met dank aan het Materieel Herken-

nings Centrum te Amersfoort voor de foto's.

DE 105 MM 'LIGHT GUN' (L118).

De 105 mm 'Light Gun' (L118) is een getrokken stuk geschut van Engelse makelij, dat in transportstand de affuitbenen onder de schietbuis bevestigd. Op de gebogen affuitbenen wordt de grondplaat meegevoerd. Deze grondplaat dient voor stabiliteit tijdens het vuren en het snel kunnen verleggen van het vuur. D.m.v. het optillen van de affuitbenen door de stukbedienaars, kan de schietbuis snel in een andere schootsrichting worden gedraaid. Doordat de wielen van de affuitwagen over de rand van de grondplaat rijden is het stuk makkelijker te draaien omdat de weerstand veel minder is dan over de grond. Het complete geschut draait om zijn as. Het minimale bereik van de L118 is 2500 m. Het maximum ligt op 17,2 km. Dit hangt af van de munitiesoort, de lading en de elevatiehoek van de schietbuis.

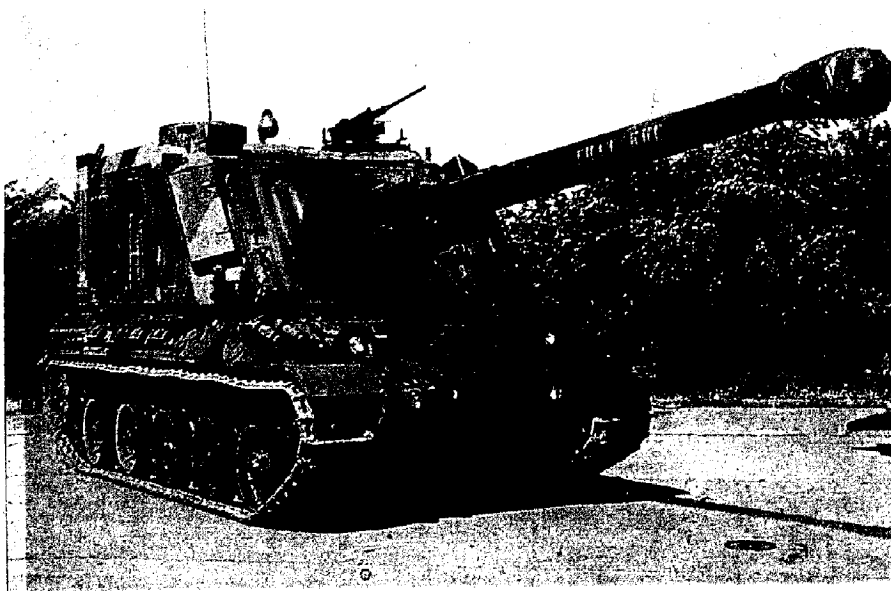
Voor oppervlakedoelen wordt een brisantgranaat (HE = High Explosive) gebruikt. Deze weegt 16,1 kg en bevat een vulling van RDX (= Research Development formula X) en TNT (= Tri-Nitro-Tolueen). RDX is de Britse benaming voor een zeer explosief mengsel

dat ook bekend is onder de namen Hexogeen of Cycloniet. RDX is zeer instabiel, indien dit in pure vorm zou worden gebruikt. Daarom wordt het veelal vermengd met TNT of was. Het dodelijk gebied is een cirkel om het springpunt met een straal van 30 meter vanwege de rondvliegende staalscherven. Voor puntdoelen wordt een HESH (High Explosive Squash Head) granaat gebruikt. Deze granaat weegt 10 kg. In de neus van het projectiel is een kleeflaag aangebracht, die, indien het doel wordt geraakt, op het doel een laag aanbrengt, waarover de springstof zich verdeelt. Als laatste komt de ontsteker. Door de explosie, die gepaard gaat met scherfwerking aan de buitentzijde, wordt door de staalplaat van het doel een schokgolf gestuurd, die aan de binnenzijde tot het loslaten van staalscherven leidt. De scherven richten de grootste schade in een voertuig aan. Deze granaat kan ook voor het vuren in een directe richting worden gebruikt tegen b.v. tanks. Verder kunnen er nog één licht- en drie soorten rookgranaten mee worden vershoten.

Algemene gegevens:

Lengte transport	4,87 m
Lengte vuurgereed	7,00 m
Breedte	1,77 m
Hoogte	2,63 m
Gewicht	1860 kg
Spoorbreedte	1,40 m
Affuitbenen	rond en gebogen
Personeelsschild	geen

De AU-F1 of GCT (Grande Cadence de Tir) heeft het onderstel van de AMX-30 gevechtstank. De toren is vervangen door een ietwat groter exemplaar met een 155 mm houwitser. Net als de toren van de gevechtstank is ook deze over 360° draaibaar. De vuursnelheid bedraagt 8 schoten per minuut indien er automatisch geladen wordt en 2-3 schoten per minuut indien dit met de hand gebeurt. De munitievoorraad van 42 granaten en ladingen is compleet in de achterzijde van de toren opgeborgen. Door 2 grote kleppen in de achterzijde van de toren kan het herladen van de munitierekken van buitenaf gebeuren.

De navolgende munitiesoorten kunnen worden verschoten :

OE 155 56/69 - maximale dracht: 23000 m.

Dit is een HE granaat met een vulling bestaande uit een mix van RDX en TNT. Bij detonatie geeft deze granaat scherfwerking rondom het springpunt. De dodelijke zone is niet bekend.

OE 155 F1 (hollow base) - maximale dracht: 23000 m.

'Hollow base' geeft aan dat in de holle spiegel aan de onderzijde van de granaat een kleine lading is aangebracht, die de granaat als het ware een schop onder zijn kont geeft bij het verlaten van de schietbuis. De vulling kan zijn een mengsel van RDX en TNT of alleen TNT. Ook deze granaat geeft bij

detontie scherfwerking rondom het springpunt.

CARGO OGRE 155 (base bleed) - maximale dracht: 29000 m

Base bleed betekend dat in de basis van de granaat een kleine kruittlading is aangebracht om de stroomlijn van de granaat te verbeteren. Doordat deze lading langzaam verbrand voorkomt dit een luchtwerping achter de granaat, welke een remmende werking heeft op de snelheid. Deze granaat is gevuld met 63 HE/HEAT subladingen met een kaliber van 35 mm. Boven het doelgebied gekomen wordt op ± 500 m hoogte de bodem van de granaat eraf geblazen en worden de subladingen uitgeworpen. Deze ladingen versprei-

den zich over het gebied en kunnen door hun holle lading een pantserplaat van 90 mm dik doorboren. Indien er geen harde doelen aanwezig zijn, exploderen ze op de grond en verspreiden ± 900 stalen kogeltjes. De dodelijke zone is een cirkel met een straal van 7 m rondom het springpunt. Zes granaten afgevuurd in een salvo kunnen in 45 seconden in een gebied met een oppervlakte van 30.000 m² alle doelen buiten gevecht stellen.

HE US M-107 - maximale dracht: 18000 m.

De M-107 is een Amerikaanse granaat welke het meest gebruikt wordt. Deze is ontwikkeld in de jaren '30 en geeft bij explosie granaatscherven af. Deze granaat wordt ook door de tegenstander (Bosnische Serviërs) gebruikt .

Naast deze 4 granaten kunnen er ook diverse licht- en rookgranaten worden verschoten.

Op het torendak kan een 7,62 of 12,7 mm mitrailleur geplaatst worden voor gebruik tegen grond- en/of luchtdoelen.

Algemene gegevens:

Lengte	10,25 m
Breedte	3,15 m
Hoogte	3,25 m
Gewicht	42000 kg
Bemanning	4
Snelheid	60 km/u
Bereik	450 km

